

BIM Atzeneta del Maestrat

Època XI N° 17 - gener/abril 2021

La AODL informa

A Atzeneta cal saber

Els nostres esportistes

Gent d'ací

Ens conten des del Col·legi

Medi Ambient

Des de la UJI

Les associacions parlen

Des del Casal Popular

Les nostres artistes

Des de la Cooperativa

El temps i la Meteo a Atzeneta

FILOMENA VA SER DECORATIVA A ATZENETA

BEN PREPARATS PER L'ERA POS COVID

Agenda

HORARIS

AJUNTAMENT

De dilluns a divendres de 9 h a 14 h.
Dissabte de 9h a 13 h.

www.atzenetadelmaestrat.es

Facebook: Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat

ESCOMBRERIES

A partir de les 20 h.

RECOLLIDA D'OBJECTES VOLUMINOSOS

El quart dimecres de cada mes.

CEMENTERI

Tots els diumenges (hivern de 15 h a 17 h i estiu de 16 h a 18 h).

ALTRES SERVEIS A L'AJUNTAMENT

SERVEIS SOCIALS

Dilluns de 9 h a 13'30 h i dimecres amb cita previa (722739456) a la 2ª planta de l'ajuntament.

ARQUITECTA MUNICIPAL

Dimarts de 10 h a 14 h a l'ajuntament.

VETERINARI

Dimecres de 10 h a 11 h a l'ajuntament.

NOTARI

Dijous cada 15 dies a l'ajuntament.

TELÈFONS D'INTERÉS

AJUNTAMENT 964 37 00 18

CENTRE DE DIA 964 37 09 19

CENTRE DE SALUT 964 37 05 43

GUÀRDIES 698 614 472

FARMÀCIA 964 37 00 54

COL·LEGI PÚBLIC 964 73 82 50

BANKIA 964 37 00 53

BBVA 629 005 298

BANTIERRA 964 37 01 64

GUÀRDIA CIVIL 964 37 00 63
062

CASA ABADIA 964 37 03 36

EXTENSIÓ AGRÀRIA 964 39 96 90

AUTOS HICID 964 20 01 22

EMERGÈNCIES 112

INFORMACIÓ 012

HOSPITAL GENERAL 964 72 50 00

HOSPITAL PROVINCIAL 964 35 97 00

HORARI D'AUTOBUSOS

ATZENETA-L'ALCORA-CASTELLÓ

ATZENETA

Eixida 6'30 h

L'ALCORA

Arribada 7'30 h
Eixida 7'35 h

CASTELLÓ

Arribada 8'00 h
Eixida 18'00 h

ATZENETA

Arribada 19'30 h

VISTABELLA-ATZENETA-CASTELLÓ

VISTABELLA

Eixida 6'00 h

ATZENETA

Arribada 6'50 h
Eixida 7'00 h

CASTELLÓ

Arribada 8'30 h
Eixida 15'30 h

ATZENETA

Arribada 16'50 h
Eixida 17'00 h

VISTABELLA

Arribada 18'00 h

Edició: Ajuntament d'Atzeneta

Coordinació: www.teescribologuequieras.com

Impressió: Paperam Impressions

Disseny: Juan Gil

La gent que fem aquest BIM volem que estiga obert al major nombre d'opinions. Tot aquell que vulga col·laborar, de qualsevol manera, ens ho pot fer arribar a l'ajuntament o a l'adreça electrònica bimatzeneta@gmail.com.

Col·laboracions, incloses les fotogràfiques, d'aquest número:

Associació d'ames de casa (Tere Vayá), Melchor Rovira, Carmen Rovira Monfort, Paco Esteller, Pilar Ferreres, Miguel Ángel Moliner, Arcadio Vidal, Rafa Gil Marín, Lucía Bellés, Neus Bartoll, Eliseu Bellés Martí, Eladi Roca, Leo Gil Saura, Xavi Pallarés, Carmen Monfort, Jaume Gil Saura, Carlos Moliner Andrés, Diego Marín Fabra, Silvia Vidal, Manolo Roig Escrig.

Esperant al futur amb la roba neta

Una editorial es pot definir com una òptica de pensament passat al net de la paraula escrita, però el que subscriu és de l'opinió que ha d'aportar una cosa diferent al que es coneix àmpliament. És per això que fer-la versar sobre el bombardeig que l'exèrcit invisible del COVID ha sotmés a la població d'Atzeneta s'antulla un oportunisme que no afeg res al que cadascun dels lectors és capaç de pensar per si mateix sobre aquest assumpte.

El BIM s'ha retardat un mes per un dels múltiples efectes col·laterals pandèmics i no vol centrar-se en el passat més enllà de reconèixer la transparència de la corporació municipal a informar sobre les xifres de contagiats per damunt de l'opacitat oficialista de la Generalitat, almenys en la nostra localitat; disjuntiva numèrica que en conèixer-se, per patir les conseqüències, en primera persona, podia fer dubtar a la població sobre l'eficàcia del recompte de casos i sobre la vertadera dimensió de la pandèmia.

Però la voràgine de casos es va saldar definitivament, bé és cert que amb alguns desperfectes personals, i Atzeneta ha recobrat la normalitat epidemiològica i el centre de salut s'ha sumat a la vacunació de l'esperança, aqueixa que ha de depositar a la humanitat l'any zero després del COVID.

Amb totes les incerteses desplegades, amb la Pasqua més mústiga que es recorda, amb les ombres lúdiques que planegen sobre l'estiu, sobre els pètals caiguts del passat i els que encara resten per arrancar el futur, la vida continua i el poble recobra el seu pols d'oci i serveis amb la profilaxi que marca la normativa. L'estricta de les mesures adoptades per les autoritats autonòmiques del nostre País Valencià han exacerbat aquesta fatiga pandèmica que a tots ens aprima l'optimisme, però no hi ha dubte que hui queda un dia menys que demà per a recuperar les

constants vitals que ens caracteritzen com a espècie més o menys lliure.

De la mateixa manera que l'home acaba habitant els seus propis camps de batalla, la vida es rearma amb més ímpetu després de cada catàstrofe, de l'índole que siga. Incomptables els exemples: extincions en massa que van donar pas a una diversitat encara major que abans del cisma de la naturalesa; gels que es creien eterns van deixar d'abraçar blanc als territoris i de nou va fer eclosió el verd; ciutats demolides (Varsòvia, Berlín, Dresden...) de les quals no quedava ni la silueta, no deixen veure hui ni una sola petjada del bèl·lic en el seu urbanisme.

Atzeneta llueix més restaurada cada setmana, cada mes. Un bon nombre de brigadistes municipals s'escampa pels seus carrers i el seu terme municipal per a millorar infraestructures. Es percep la millora en els detalls, en la senyalítica i la rotulació, en la neteja de les sendes, en la restauració dels espais urbans danyats per la pegada incessant del temps. Els atzenetins entenen majoritàriament que estan en bones mans municipals, que quan de nou s'òbriga la vida sense necessitat d'escafandre, la localitat no sols estarà en perfecte estat de revista per als seus, sinó que es pretén acollidora per al visitant, tant l'esporàdic com el que vulga incrementar el paró.

I és que els temps estan canviant, però això ja ho va escriure Bob Dylan en 1963. Potser és que sempre estan canviant...

L'AODL informa

Pla Resistir

El Consell va publicar el Decret llei 1/2021 amb data 26/01/2021, pel qual s'aprova el Pla Resistir, que inclou les Ajudes Parèntesis a cada municipi per als sectors més afectats per la pandèmia. Aquestes ajudes estan destinades als municipis de la Comunitat Valenciana per a actuacions encaminades a pal·liar les conseqüències de la pandèmia sobre els sectors productius relacionats en l'annex II del decret.

El Pla d'ajudes Resistir està dotat amb 160 milions d'euros, aportats en un 62,5% per la Generalitat, en un 22,5% per les Diputacions Provincials, i en el 15% restant pels Ajuntaments.

L'import de les ajudes:

1) 2.000€ per persona autònoma o microempresa (màxim 10 persones) en els sectors recollits a l'Annex II del decret.

2) I a més, 200€ per cada persona treballadora afiliada a la Seguretat Social a data 31/12/2020.

A l'Ajuntament d'Atzeneta ens han assignat 36.212,00 € per a les empreses del nostre municipi que desenvolupen activitats econòmiques en els sectors relacionats en l'annex II del decret. L'aportació municipal d'Atzeneta ascendeix a 5.431,80 €.

Aquest Ajuntament ja ha convocat la primera ronda d'aquestes ajudes, concedint un import total de 12.000,00 €, la resta del import està prevista per a una segona convocatòria on les ajudes aniran dirigides a autònoms i microempreses amb un màxim de 10 treballadors que figuren d'alta en el cens d'empresaris, professionals i retenidors corresponent a aquest municipi, en altres activitats diferents de les enumerades en l'Annex II del Decret llei 1/2021 i que també s'hagen vist afectats per la pandèmia.

L'AODL
Pilar Ferreres Garcia

A Atzeneta cal saber

Una altra atzenetina centenària (i ja van dos)

El 23 de març, la nostra veïna Rosario Miralles Fabregat, va complir 100 anys. L'Ajuntament li ho ha va reconèixer fent-li entrega d'una placa commemorativa.

Les nostres felicitacions pels seus 100 anys. Neixer a 1921 i continuar viu es quasi una proesa biològica, a més a més, si s'arriba amb plenes facultats mentals i físiques com en el cas de Rosario.

Memòria històrica

L'ajuntament ha instal·lat panells informatius en diferents punts del terme, per recordar els llocs més representatius del pas de la Guerra Civil, gràcies

a una subvenció de memòria històrica de la Generalitat.

Cal no oblidar el pasat per a no repetir el futur.

Nou servei reciclatge

L'Ajuntament d'Atzeneta va posar en marxa al mes de febrer un nou servei de reciclatge de residus d'aparells elèctrics i electrònics, en la Planta de Reciclatge Municipal, situada al costat del Cementeri. L'horari d'aquest servei és els dijous de 13:00h a 14:00h.

S'ha de demanar cita prèvia.

Preu d'ús 1€ per residu.

El Castell 3D

Castelló Arqueològic és un projecte que naix de la mà de la Diputació de Castelló, per a la divulgació del ric patrimoni arqueològic existent a la província.

<https://www.castellonarqueologico.es/.../castell-de.../>

En aquest projecte s'hi ha inclòs el nostre monument més representatiu, El Castell.

D'aquesta manera qualsevol pot fer una visita 3D d'aquest paratge.

Una forma d'apropar una part del nostre poble, als que estan més lluny.

Camins rurals

A meitat de febrer en van dur a terme treballs de manteniment i d'adequació, dels camins rurals del terme municipal.

La part de natura que està al servei de l'home necessita de manteniment i no descuidarla és una se-

ñal de que se l'estima.

Destaquem la tasca del Consorci Provincial de Bombers, per aquest tipus d'actuacions, en els municipis de la província.

Lo sostenible és nostre

Cal agrair la participació dels veïns i veïnes, en el projecte del compostatge, separant la secció orgànica porta a porta, i com a mostra se'ls ha fet arribar a primers e març aquest compost, fruit de la matèria orgànica reciclada fins ara.

També s'han donat, dos mascaretes, un cossioli i llavors de dàlia, per fer créixer aquesta amb compost 100% atzenetí.

Per tal de donar continuïtat al projecte, cal seguir fomentant la participació en el nostre poble, i per això es fa un crida a la col·laboració animant a familiars, veïnat, amistats... que encara no participen.

Restauració

L'Ajuntament amb els/les alumnes del taller d'ocupació de LABORA, han restaurat la paret del calvari, que presentava un desgast del pas del temps.

Videovigilància

Davant els actes vandàlics que ocorren dins del camp municipal "El Porrejat", s'ha instal·lat videovigilància, per tal de controlar aquests. El control sols es fá necessari quan hi ha descontrol i el vandalisme gratuït ho és.

Pasqua a la unitat de respir

La gent de la nostra unitat de respir va celebrar la Pasqua elaborant les tradicionals mones i fent manualitats. Les que van tindre, retenen. Sols cal vore el resultat.

Desbrossament

La brigada municipal desbrossà l'àrea de descans que hi ha dalt del Bovalar.

També es va fer una actuació de prevenció d'incendis en aquest paratge, per part de Tragsa.

Es van desbrossar 3km de pista forestal, amb un total de 40.000m2.

Manteniment mobiliari urbà

S'han dut a terme tasques municipals de manteniment del mobiliari, dins del casc urbà i d'àrees recreatives.

Aquests presentaven desgast pel pas del temps o alguns desperfectes i a banda de repararlos s'els ha donat una imatge avanguardista amb el cromatisme.

Gestionar el aigua

El 17 d'abril el Diputat de Sostenibilitat, Ignasi Garcia es va reunir a Atzeneta amb les alcaldies dels municipis del consorci d'aigües del Pla de L'Arc i de la Mancomunitat de Penyagolosa per a avançar les accions contemplades al Pla Director de l'Aigua.

Aquestes garantiran l'abastiment de recursos hídrics als termes del sector Oest-Maestrat.

Atzeneta torna a dir no a la MAT

A mitjans d'abril, les autoritats municipals d'Atzeneta va rebre la visita de la senadora Ana Edo i dels representants provincials a les Corts Valencianes, Ernest Blanch, Paco Gil i Sabina Escrig, per tal de mostrar-los, sobre el terreny, el traçat de la línia de molt alta tensió que travessarà el Pla de Meanes.

Una vegada més, el consistori va expressar el seu ferm rebuig cap a aquest projecte i la necessitat de seguir lluitant per tal de pararlo.

Sendes per tots

L' Ajuntament amb la brigada de l' EMERGE, va acabar d'adequar a primers de febrer dos sendes més:

- La que va des del Mangranar, fins al Mas de Remigio.
- La de les Llomes-Barranc del Senyor, fins dalt del Castell.

I en gener també es van adequar i senyalitzar la senda que va des del Bosquet, fins a la Cova de Pere Tomàs. D'aquesta manera es pot accedir a la cova per dos llocs diferents.

També se va desbrossar la senda de la Cova de Pere Tomàs fins al Mas de Boix.

Senyalització

Nova senyalització en les sendes del nostre terme. S'han incorporat un total de 20 noves senyals, juntament amb la renovació d'algun dels panells de les rutes i la incorporació dels codis QR per descarregar les rutes.

També destaquem que en els últims temps, s'han recuperat vora 10km d'antigues sendes (Mas de Boix, Font la Vila, Peturro, Senda Miners, nova entrada Cova Pere Tomàs...).

Es poden consultar i descarregar a...

<https://es.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=7657176>

Turisme

L'Ajuntament ha instal·lat panells informatius amb codis QR, que proporcionen unes audioguies i text amb 3 idiomes diferents (valencià, castellà i anglés), dels monuments més representatius del nucli urbà. D'aquesta manera hi ha una ruta permanent, independentment de l'hora i dia, per visitar el nostre poble. D'aquesta manera, també ens adaptem a les noves mesures de seguretat. Aprofitem l'avinenteça per fer un recorregut visual

(aprofintant també la qualitat de les fotografies) dels monuments, perquè encara que el veïnat els coneix ben bé, cal que s'adone del patrimoni que tenim; perquè de vegades cal també recordar lo evident per a enorgullirnos de lo nostre. No hi estan tots, però la mostra es representativa.

Turisme

FILOMENA, MON AMOUR

Lluny d'enfuriar-se amb Atzeneta, la borrasca més popular de tots els temps, Filomena (només pel fet d'haver-se acarnissat amb Madrid), va deixar en la nostra localitat les estampes clàssiques de quan neva amable, decoratiu. Huit centímetres de neu mesurats pel nostre observador local, Melchor Rovira, van servir per a traure de l'ostracisme del COVID, sever en aquells primers dies de gener, per als atzenetins.

En la secció "El temps", l'al·ludit aprofundeix sobre els aspectes meteorològics de l'episodi, ací només volem deixar testimoniatge visual d'aquella abraçada suau del blanc.

Des de l'Oficina de Turisme

Lucía Bellés

ATZENETA EN RUTA

A Atzeneta del Maestrat comptem amb un entorn privilegiat per a la pràctica del senderisme i les activitats a l'aire lliure, la qual cosa volem aprofitar i potenciar per a revitalitzar l'activitat turística, amb gran impacte econòmic al nostre territori, després de la parada provocada per la pandèmia.

Des del mes de març, cada cap de setmana proposem una ruta diferent a través del Facebook de Turisme, amb un enllaç directe a Wikiloc per a que les rutes es puguin seguir fàcilment.

Tenim art rupestre, arbres monumentals, camins empedrats, multitud de fonts... i unes vistes extraordinàries des de molts punts. Tot un munt de motius per visitar-nos, sempre amb la tranquil·litat i el contacte amb la natura com a protagonistes, una proposta més que adequada en aquest temps.

Tant si sou veïns/es com si ens visiteu, vos esperem en ruta!

Podeu accedir a totes les rutes:

<https://es.wikiloc.com/wikiloc/user.do?id=7657176>

** Cada vegada som més les persones que decidim gaudir de la natura durant el nostre temps lliure, i per aquest motiu la cura i el respecte per l'entorn són imprescindibles.*

8M – DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

Lucía Bellés

Cada 8 de març l'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat, a través de la iniciativa Objectiu Violeta, es suma a la commemoració del Dia Internacional de la Dona.

Aquest any, tot i les limitacions a causa de la pandèmia, també s'han dut a terme diverses activitats amb aquest motiu, que tot seguit referirem.

Per què es celebra el 8M?

El 8 de Març, Dia Internacional de la Dona, és una data que va ser proposada per l'ONU en 1978 per recordar a les pioneres en la demanda de la igualtat. Aquesta ve marcada per quatre fets:

- *La marxa de centenars de dones a Nova York contra els baixos salaris i les condicions inhumanes del treball (1857).*
- *La Conferència Internacional de Dones a Dinamarca (1910).*
- *La mort de més de 140 dones immigrants en una fàbrica de Boston (1911).*
- *La declaració de vaga de les dones russes en demanda de "pa i pau" enfront de la primera guerra mundial (1913).*

TALLER "NO TE DETENGAS HASTA QUE TE SIENTAS ORGULLOSA"

Per què són importants els dies internacionals, què significa el 8-M, per què sorgeix, des de quan se celebra, què podem fer en el dia a dia més enllà d'aquesta data...

Des del Centre Dona Rural de Sogorb s'ha dut a terme un taller online per tractar i intercanviar opinions al voltant de la igualtat entre dones i homes.

UNA DONA VALENTA

CONCURS DE RELATS BREUS
(ALUMNAT DE 5é, 6é i 1r D'ESO - CRA PENYAGOLOSA)

Una àvia, una veïna, una amiga...
Tria la teua DONA VALENTA
i conta'ns la seva història.

8M · DIA INTERNACIONAL
DE LA DONA

Més informació
a les bases >>>

UNA DONA VALENTA - CONCURS DE RELATS BREUS

Amb l'objectiu de sensibilitzar a la població més jove sobre la importància de la igualtat de gènere, s'ha dut a terme un Concurs de Relats Breus.

L'alumnat participant, de 5é i 6é de primària del nostre poble, ens han relatat la història d'una DONA VALENTA, rebent com a obsequi el llibre "Dones valencianes que han fet història".

El guanyador ha sigut Jordi Branchadell Medall (6é de primària), que ha realitzat un crit a l'empoderament de les dones narrat en primera persona, un pas imprescindible per a aconseguir una societat igualitària.

Podeu llegir tots els relats a la pàgina web de l'Ajuntament:

<http://www.atzenetadelmaestrat.es/ca/content/una-dona-valenta-concurs-de-relats-breus-8m-de-2021>

Moltes gràcies a tot l'alumnat participant per mostrar-nos totes les seues dones valentes!

UNA DONA VALENTA

Ara que he parat a mirar-me a l'espill veig la dona de fa tres anys. Eixa que sempre havia d'estar perfecta de dalt a baix; eixa pobra infeliç que sempre havia d'anar maquillada i ben arreglada per eixir al carrer; eixa que creia que el més important era l'aparença exterior i que mai s'havia parat a pensar amb la resposta d'una simple pregunta:

-ETS FELIÇ?

Mirant el reflex actual en l'espill, veig la dona amb la que m'he convertit. Un dona valenta que valora més la pau interior, la salut física i emocional per damunt del "què diran?".

No ha estat un camí fàcil, no. Més bé ha seguit molt llarg i complex. Un camí llarg i complex perquè no parava de donar voltes per camins que no em duïen a cap lloc. Uns camins plens de gent tòxica que valoren més l'estàndard de bellesa i l'economia que la solidaritat i el bé comú; una gent enganyada i apressada en una mentalitat de caverna en la què no es valora l'esforç i el treball de la dona, quedant aquesta retardada a l'últim esglaó de la cadena del poder científic, econòmic i polític.

PROUUU!!!!

Ja n'estic farta!! Les dones hem de parare sentir-nos insegures de com som i com estem, de si estem mes grossetes o en canvi no hi tenim corbes, si eixim de casa sense maquillatge o en duem massa..., parem de jutjar-nos entre nosaltres i a nosaltres mateixa. Comencem a unir-nos i fer valer les nostres opinions, els nostres treballs. Unim-nos per cridar ben fort que existim, que estem ací i que podem fer complir els nostres somnis i desitjos.

TOTA UNA VIDA DEIXANT EMPREMTA

Aquest 8M fem menció especial a les dones més grans, una generació de treballadores i lluitadores, d'indispensable contribució per a ser el poble que som, que sovint han estat invisibilitzades i/o poc valorades.

A mode d'agraïment i reconeixement, cada dona major de 65 anys rebrà un xicotet obsequi. Gràcies per treballar, per estimar, per lluitar, per somiar...

Gràcies per obrir el camí de la igualtat!

Estimada veïna:

Avui, 8 de març, es commemora el Dia de la Dona, i des de l'Ajuntament d'Atzeneta volem aprofitar aquesta data per a agrair a les nostres veïnes més grans el seu treball i indispensable contribució a ser el poble que som, del qual ens sentim ben orgullosos/os.

***Gràcies per treballar.
Gràcies per somiar.
Gràcies per cuidar.
Gràcies per estimar.
Gràcies per donar.
Gràcies per rebre.
Gràcies per ensenyar.
Gràcies per aprendre.
Gràcies per tantes coses...***

I gràcies especialment per ficar el vostre granet d'arena en aquest llarg camí en què les dones caminem i lluitem dia a dia per a aconseguir una societat realment justa i igualitària. Vosaltres heu tingut el treball més difícil i costós: obrir el camí de la igualtat, i ara les generacions més joves segueixen i seguiran avançant en aquest, fent fora tots els obstacles fins que arribe el moment en què parlar d'igualtat o feminisme no siga socialment necessari, però sempre sense oblidar els inicis i quedar eternament agraïdes a aquella generació de dones que van obrir el camí.

Tota una vida deixant empremta. Gràcies.

Atzeneta del Maestrat, 8 de març de 2021

8M – DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

BIBLIOTECA VIOLETA

Amb aquest projecte, es pretén facilitar un recull de lectures amb perspectiva de gènere, que servisquen com a instrument de suport per tal d'ajudar a crear una societat igualitària, no sexista i lliure de discriminacions de qualsevol tipus.

Del 8 al 31 de març de 2021

BIBLIOTECA VIOLETA

Entra a
biblioteca.atzeneta.org

- 1- Tria el teu llibre feminista.
- 2- Reserva'l cridant al 644579658 o enviant un correu a bibliotecatzeneta@gmail.com
- 3- Passa per La Biblioteca a recollir-lo.
- 4- Gaudeix de la lectura!

 OBJECTIU VIOLETA

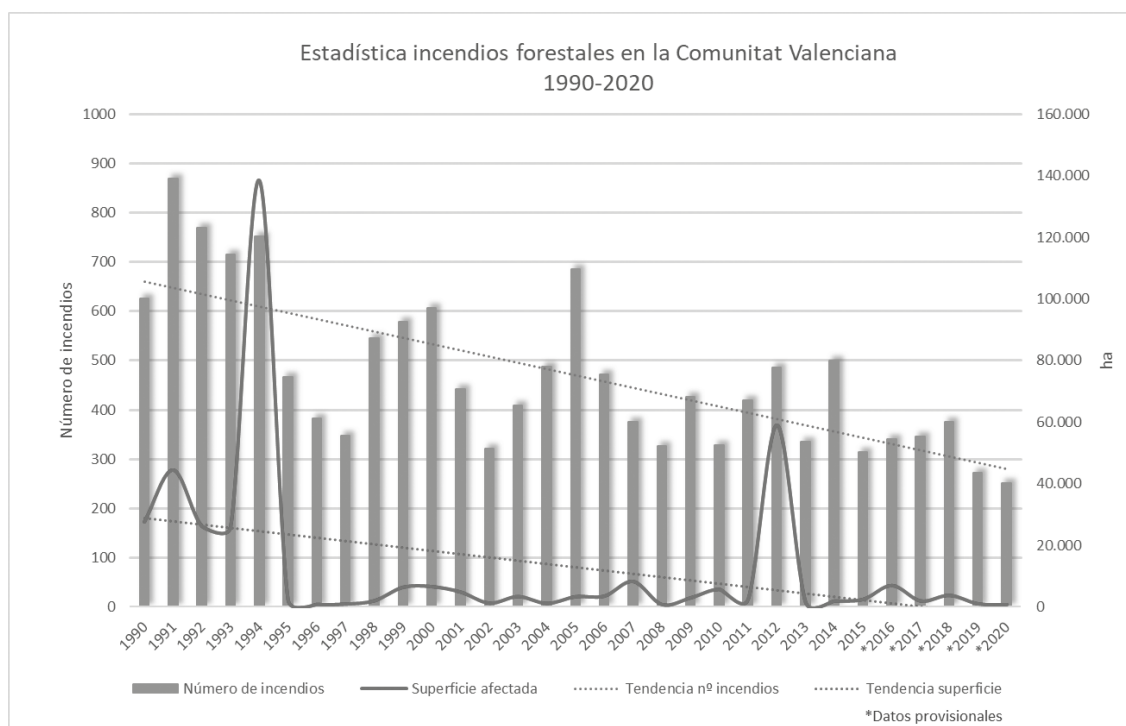
8M - DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

   GOBIERNO DE ESPAÑA MINISTERIO DE IGUALDAD

REFLEXIONS SOBRE ELS INCENDIS FORESTALS A LA COMUNITAT VALENCIANA: BALANÇ DE 2020

Diego Marín Fabra

A partir d'unes dades objectives del registre d'incendis forestals de la Comunitat Valenciana reflexionem: els anys 2019 i 2020 hem tingut les millors dades sobre incendis forestals des de que tenim registres estadístics d'incendis forestals a la Comunitat Valenciana. Durant 2019 es van produir 273 incendis forestals que van cremar 969 ha de terreny forestal, i al 2020 s'han produït 252 incendis forestals que han afectat a 698 ha. Evidentment, les administracions públiques implicades en prevenció i extinció d'incendis, així com les empreses públiques i privades que treballen en aquesta matèria, són les responsables que aquestes dades siguen tan positives, a més de la gran conscienciació social de tota la ciutadania, malgrat que sempre hi ha excepcions. Després està l'atzar, factor molt important i que no podem controlar. Però hem de tindre clara la realitat forestal del territori valencià: les dades del primer inventari nacional forestal al 1975, a la comunitat valenciana contàvem amb 1.100.000 ha de terreny forestal, ara quasi en tenim 1.300.000 ha., és a dir, ha augmentat la superfície forestal més d'un 15% en 45 anys: són més de 4.000 ha de creixement a l'any.

Però, encara que es tracta de dades completament objectives i mesurables, ens movem en una línia molt estreta, i l'amenaça dels incendis i la realitat de la superfície forestal valenciana està present. Els últims anys veiem amb molt d'estupor i respecte els grans incendis forestals que es produeixen arreu del món (Austràlia, Portugal, Califòrnia, ...) amb el comentari recurrent del greu risc de tindre un episodi semblant a les nostres terres amb greus conseqüències, a causa del canvi climàtic però sobretot per la manca de gestió dels nostres boscos i terrenys forestals per l'abandonament generalitzat a les zones rurals d'interior; zones rurals coincidents amb els territoris forestals on s'ha produït un augment de la massa forestal i de la biomassa continguda, que acaba sent el combustible que alimenta l'incendi. Sembla que estiguem en un cercle viciós del qual no aconseguim eixir ni trencar: abando-

nament rural i forestal, escàs o nul valor de la fusta i de la majoria de productes d'origen forestal, i com a conseqüència tenim un augment de combustible en les nostres masses forestals, finalment, apareix un incendi forestal, que de donar-se les condicions meteorològiques adequades, pot desenvolupar-se com a convectiu i tindre la seua pròpia dinàmica atmosfèrica, adquirint gran virulència, amb la conseqüent pèrdua forestal, ambiental, econòmica, i en ocasions també de bens (edificacions, infraestructures, ...) i persones. Sense anar més lluny, al 2012 es van cremar 50.000 ha. forestals en 2 Grans Incendis Forestals (GIF). I la situació actual de les nostres muntanyes no és molt diferent d'aquell any.

A més, no podem oblidar-nos de la zona situada en la interfície urbana-forestal. Al nostre territori tenim molts nuclis poblacionals i també vivendes aïllades amb una perillositat d'incendis indiscutible per la proximitat a zones forestals, amb vies d'escapament moltes vegades insuficients o inexistents, que incompleixen cap norma tècnica de prevenció d'incendis, i que no tenen cap pla d'autoprotecció.

El document de WWF «Informe Incendios Forestales 2020: El Planeta en Llamas» publicat en 2020 proposa com a solució al greu problema dels incendis forestals que els governs de les regions més vulnerables implementen un sistema integrat de polítiques de prevenció d'incendis basat en reduir la sinistralitat, posar en valor els paisatges més resilents al foc i adaptats al canvi climàtic, i minimitzar el risc per a humans e infraestructures. Al mateix document s'indica que «La societat ha d'assumir que els incendis deguts al canvi climàtic són inevitables. El que sí que podem fer és aprendre a mitigar-los millor, reduir la gravetat del foc i minimitzar els impactes negatius en la societat, els ecosistemes i els seus serveis. I això és únicament possible a través d'una estratègia integral de prevenció. La societat ha d'acceptar que hi haurà masses que poden cremar-se a baixa intensitat per a promoure després del foc paisatges més resistents i rendibles a llarg termini evitant

així que quan cremen ho facen amb un comportament extrem». Científics en ecologia com Juli G. Pausas (CIDE-CSIC) també són partidaris de la necessitat de la gestió del territori: «l'ecologia del foc proporciona la base científica per a millorar el coneixement i la gestió del territori en ambients on els incendis forestals tenen un paper preponderant». El Comitè de Lluita contra Incendis Forestals (CLIF) en el document «Orientacions estratègiques per a la gestió d'incendis forestals a Espanya» reconeix que les actuals mesures basades en un avançat sistema d'extinció són insuficients enfront del nou escenari d'incendis deguts al canvi global, que existeixen forts desequilibris econòmics entre la prevenció i l'extinció i que urgeix gestionar i adaptar el territori per a fer-lo menys vulnerable als incendis.

La muntanya mediterrània és una gran productora de bens i serveis (externalitats), però això

no vol dir que no puguem aprofitar la fusta dels tractaments silvícoles que són necessaris realitzar a les nostres masses forestals quan les gestionem (clares, aclariments i podes), per a millorar-les i que continuen fent de manera més eficaç les seues funcions vitals, així com també recarregant d'aqüífers, evitant l'erosió, fixant CO₂ a les seues estructures, mantenint la biodiversitat, ... L'absència de gestió forestal és una «ruleta russa» a la que estem jugant de forma continuada, i que pot acabar desencadenant un gran incendi forestal, amb les conseqüències que comporta. Per tant, si no volem que la gestió forestal la realitze el foc, cal que la fem nosaltres, els gestors i propietaris d'aquestes masses forestals i de la resta de terrenys forestals.

Cal gestionar el territori forestal, i això no vol dir sols fer tractaments silvícoles, també significa millorar o recuperar antics bancals que ara són forestals, aconseguir un paisatge en mosaic dins del territori forestal, amb diversitat d'estructures forestals i amb menys carrega de combustible, impulsar activitats com la ramaderia extensiva, trobar discontinuïtats entre la massa forestal que ens puguem permetre frenar un incendi, i que també són fonts de biodiversitat, d'espècies de fauna i també de flora. Cal entendre que recuperar el mosaic agroforestal és gestionar el territori per a lluitar contra els incendis forestals, i per tant, contra el canvi climàtic.

Regenerat de pi blanc. Incendi forestal de Les Useres a l'agost de 2007. Foto actual: març de 2021.

Al llarg de 2020 la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica ha aprovat 103 Plans Locals de Prevenció d'Incendis Forestals a la Comunitat Valenciana, tenim més de 173 municipis amb el pla aprovat, i ara toca executar-lo. Dins d'aquesta planificació s'identifiquen, entre altres, els problemes descrits i es proposen solucions, punts estratègics de gestió, tractaments de vegetació, millora de camins, ... tenim ferramentes que cal aprofitar. Durant els últims anys, la direcció general de Medi Natural i d'Avaluació Ambiental ha redactat diversos projectes de restauració ambiental en muntanyes gestionades per la Generalitat afectades per incendis forestals, especialment els GIF de 2012. Aquests projectes, alguns en execució i altres la iniciaran al llarg de 2021, contemplen actuacions que tenen com a objectiu fomentar la gestió forestal sostenible, la multifuncionalitat de les muntanyes, i la conservació de la diversitat biològica i paisatgística, de manera que propicien una gestió adequada de la xarxa Natura 2000 i dels serveis que presten els ecosistemes, garantint la protecció dels boscos alhora que es millora la competitivitat i la creació d'ocupació, especialment en les zones rurals.

Referent a incendis forestals, a la Comunitat Valenciana tenim anys molt bons, com 2019 o 2020, i anys amb una meteorologia molt desfavorable que afavoreix el desenvolupament de qualsevol incendi a un gran incendi forestal. Per això és necessari continuar lluitant en prevenció de la iniciació d'incendis i gestionant per frenar la progressió a grans incendis forestals, gestionant territori, reduint biomassa, diversificant, etc. És ara, amb aquestes dades d'incendis forestals, quan cal mirar cap endavant, planificar, organitzar i gestionar el que tenim de forma decidida, i evitar que ho acabe fent el foc. És molt **necessari gestionar les masses forestals** de forma ordenada i sostenible, ajudar a la natura a fer allò que fa de forma natural, però de forma més eficaç i eficient, incrementant la seua resistència a afecions externes com plagues, fenòmens meteorològics (neu, vent, etc.) o incendis. La **gestió forestal sostenible garanteix** la persistència de les masses forestals, compatibilitzant-la amb l'aprovisionament de béns i serveis dels boscos i terrenys forestals de forma sostenible en el temps, tot afavorint la salut i la vitalitat dels ecosistemes forestals, el desenvolupament socioeconòmic del territori, la conservació de la biodiversitat i la prevenció dels riscos naturals. A més, no ens hem d'oblidar de les persones que viuen el medi rural, afectades directament per aquesta situació: cal revertir l'abandonament rural i forestal. Aquesta gestió del territori ha d'ajudar a la dinamització de les zones rurals, a la creació de llocs de treball, a la recuperació d'un sector forestal (quasi inexistent) i a la recuperació econòmica dels aprofitaments forestals.

Resulta imprescindible aprofitar les oportunitats que ens brinda Europa, com el «Pacte Verd Europeu», la nova estratègia de creixement de la Unió Europea que pretén transformar la Unió en una economia moderna, eficient en l'ús dels recursos i competitiva per a fer front al canvi climàtic i la degradació del medi ambient, i que ens ha de servir per a lluitar contra el despoblament, el canvi climàtic i la prevenció d'incendis forestals. També és necessari aprofitar els fons de reconstrucció deguts al COVID-19 «NextGenerationUE», i juntament amb els pressupostos de la Generalitat, començar a revertir aquesta situació: al 2021 la Conselleria tramitarà una ordre de subvencions dirigida als ajuntaments per a l'execució de plans locals de prevenció d'incendis aprovats, i altra que pretén fomentar mètodes alternatius a la crema de restes agrícoles, més sostenibles i beneficioses per a lluitar contra l'emergència climàtica i amb la finalitat de reduir el nombre d'incendis forestals que es produeixen per aquesta causa, a més de l'impuls a la ramaderia extensiva en zones estratègiques lligades a la prevenció d'incendis amb la modificació de la ordre de bases actual.

Cal afrontar el futur amb optimisme i transformar aquesta situació de pandèmia sanitària en una oportunitat, però és necessari treballar per a recuperar el món forestal i rural, i això ens ajudarà també en la lluita contra el canvi climàtic i la prevenció d'incendis forestals. Nec-

Ramat de cabres pasturant al "Bovalar d'Atzeneta". Març de 2021.

sitem fixar unes premisses, i treballar amb elles:

- Invertir als territoris rurals.
- Gestionar el territori (no parlem sols de territori forestal) i crear mosaics al paisatge.
- Realitzar gestió forestal amb rendibilitat dels aprofitaments forestals, amb més implicació de les administracions.
- Posar en valor els productes forestals i agrícoles de proximitat (productes que provenen de l'agricultura de muntanya).
- Impulsar el consum de biomassa de proximitat en edificis públics.
- Complir amb la normativa de l'interfície urbana forestal per a millorar l'autoprotecció d'urbanitzacions i vivendes.

Àrea tallafocs a les muntanyes de Morella. Abril 2020

Els nostres esportistes

Carlos Moliner Andrés

En una altra lliga

Carlos és un atzenetí de segona generació. Els seus ascendents van haver d'eixir del poble a la recerca d'oportunitats professionals. I ell sembla haver triat la mateixa línia.

No sé a penes res de la seua trajectòria vital, però compareix en aquesta secció per a detallar-nos la seua activitat esportiva en una universitat nord-americana, en la d'Oregon. En ella compatibilitza els seus estudis amb el futbol.

Però que es manifeste ell, perquè ho farà sense incórrer, com jo, en la malaptesa de l'especulació gratuïta.

NOM: Carlos Moliner Andrés

EDAT: 22

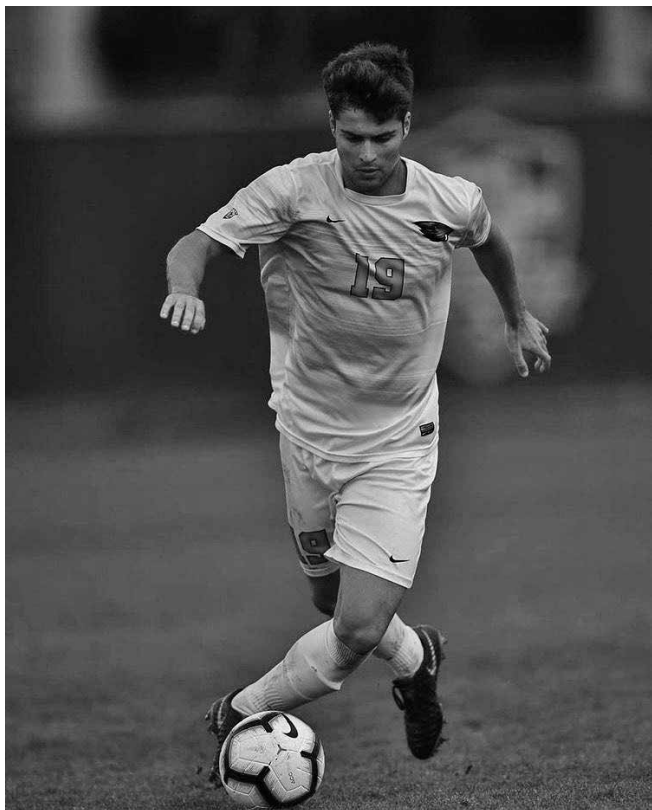
ESPORT: Futbol.

DISCIPLINA:

EQUIP(S): Primer Vaig moldre (equip del barri), C.Sr. Borriana, Vila-real C.F., C.D. Roda i Oregon State.

ANY D'INICIACIÓ: 2006. Tenia 6 anys quan vaig començar.

MOTIU DE L'INICIACIÓ: El motiu principal va ser estar amb els meus amics. M'entristia eixir del col·legi i separar-me d'ells sabent que

s'anaven a jugar a futbol. Per tant, l'esport en si era secundari. Si els meus amics hagueren fet bàsquet m'haguera apuntat també. Va ser posteriorment quan va sorgir aqueixa passió i entusiasme per l'esport en si.

PER QUIN ALS EUA? PER QUIN A OREGON?: La raó per la qual vaig triar els EUA va ser perquè se'm va oferir la possibilitat. Un company que estava amb mi en el Roda, Jaime Miralles, havia acabat la seua etapa estatunidenca i, en aquells dies, estava iniciant una empresa amb la finalitat de reclutar a jugadors de la zona i enviar-los a la terra de les oportunitats. Jaime havia estat en Oregon State pel que em va aconsellar molt positivament sobre aquesta opció. Juntament amb això, l'entrenador va mostrar un gran interès en què formara part del programa. Per tant, l'oferta de Oregon se'm va fer cada vegada més factible i probable.

FACILITATS FAMILIARS: La major facilitat familiar que he tingut és que mai se m'ha posat pressió en el futbol. Tot el que he fet ha sigut per voluntat pròpia i sempre amb el suport dels meus pares. A més, m'han portat a entrenar sempre que han pogut, han aguantat les meues queixes i plors després de les derrotes (que no han sigut poques), m'han animat quan no he entrat en la llista de convocats per al partit i han patit amb les meues

lesions com si els passara a ells.

HORES D'ENTRENAMENT SETMANAL: 5 hores setmanals més el partit el cap de setmana.

COMPATIBILITAT ENTRE VIDA ACADÈMICA I ESPORTIVA: La compatibilitat és excel·lent. És una dels grans avantatges que hi ha en les universitats estatunidenques. Els professors són altament empàtics i comprensius amb els student-athletes. Per exemple, al principi del quadrimestre se li dona al professor una fulla indicant els dies que es faltarà durant el curs per viatges (quan assistíem presencialment). Són molt benivolents i entenen que no comptem amb les mateixes hores que un estudiant "normal", per la qual cosa ens ofereixen diferents recursos per a poder portar la seua classe el millor que puguem.

HÀBITS DE VIDA: La meua rutina diària es basa a entrenar als matins i fer deures a les vesprades. El sistema educatiu estatunidenc difereix de l'espanyol en què la nota de la classe no es basa en un examen al final de curs en el qual et jugues tot. Per contra, es tracta de fer deures, treballs i qüestionaris setmanals. Conseqüentment, l'estudiant és exigent a ser constant durant tot el quadrimestre i se li lleva la pressió que la seua nota depenga d'un examen únic.

A part d'això, tres dels cinc espanyols que hi ha en l'equip som valencians i, com a bons valencians, continuem mantenint la tradició de menjar paella els diumenges. Una tradició que hem pegat al madrileny i al gal·lec. Juntament amb el diumenge, també inclouem algun dia entre setmana per a saltar-nos la dieta.

TÍTOLS: Campió de Lliga Autonòmica amb el cadet "A" del Vila-real i Ascens a 3 Divisió amb el C.D. Roda.

ALTRES GUARDONS: Sota el meu punt de vista, els majors premis que et dona el futbol venen en termes d'amistats. Em quede amb les relacions que he format al llarg de la meua trajectòria esportiva. En Oregon State tenim un equip amb un alt nombre de jugadors internacionals, ja siguen d'Europa o d'Àfrica. El conèixer altres cultures o interessar-te per saber diferents pràctiques religioses permet abraçar el multiculturalisme i formar-te com a persona. Per exemple, jo he viscut durant un any amb tres sud-africans. I m'he adonat que en entendre la seua cultura no sols aprenia més sobre ells sinó també més

sobre mi mateix, i això és, sens dubte, molt més important que qualsevol títol esportiu.

VALORS QUE ET PROCURE L'ESPORT: A l'ésser un esport col·lectiu, el principal valor que et dona és companyonia i el treball en equip. No es pot aconseguir cap objectiu ni col·lectiu ni individual si no hi ha suport i col·laboració entre els jugadors. A més, el futbol et procura esportivitat, en respectar als contraris; humilitat, no es pot arribar lluny amb supèrbia i egocentrisme; i disciplina, per a aprendre i perfeccionar la tècnica. Finalment, també inclouria la competitivitat, necessària per a buscar desafiaments i persistir malgrat les derrotes o lesions.

DARRERA COMPETICIÓ: L'última competició és la PAC-12 Conference. És el nom que rep la conferència en la qual joc. La conferència inclou viatjar als estats de Washington, per a jugar contra la universitat de Washington, i al de Califòrnia, per a jugar contra les universitats de Stanford, UCLA, Sant Diego i Calç Berkeley.

REPTES DE FUTUR: El principal repte és obtindre el graduat en la carrera de Ciències de la Família i Desenvolupament Humà. Em queden dos quadrimestres per a acabar la

carrera. No obstant això, desconec que passarà després. Una de les opcions és tornar a Espanya i acabar la carrera d'infermeria, que vaig deixar a mitjà acabar. Una altra opció és anar al draft de la MLS i seguir amb la meua trajectòria esportiva.

FINS A QUAN?: Com he dit, em queden dos quadrimestres per a acabar la carrera, per la qual cosa aquest mateix desembre ja hauré acabat l'etapa d'Oregon. El futur està ple d'incertesa i encara no sé què m'oferrà. No obstant això, tinc la consciència tranquil·la que he viscut l'experiència al màxim i que

la persona que va vindre ací en 2018 és molt diferent a la que s'anirà.

ALGUNA COSA PERSONAL: Una xicoteta reflexió que afegiria és la resiliència que aconsegueixes quan pateixes en soledat. En el meu segon any ací em vaig haver d'operar d'una lesió en el lligament creuat del genoll. La gent que ha hagut de passar per això sap que és un procés llarg, lent i tediós. No obstant això, aquesta lesió no sols m'ha ajudat a millorar la meua capacitat de tolerar la frustració sinó la meua capacitat de triar com m'influeixen les circumstàncies del meu voltant, per la qual cosa he guanyat en autonomia i en confiança. I al final d'això es tracta la vida, no? D'utilitzar l'adversitat en benefici propi.

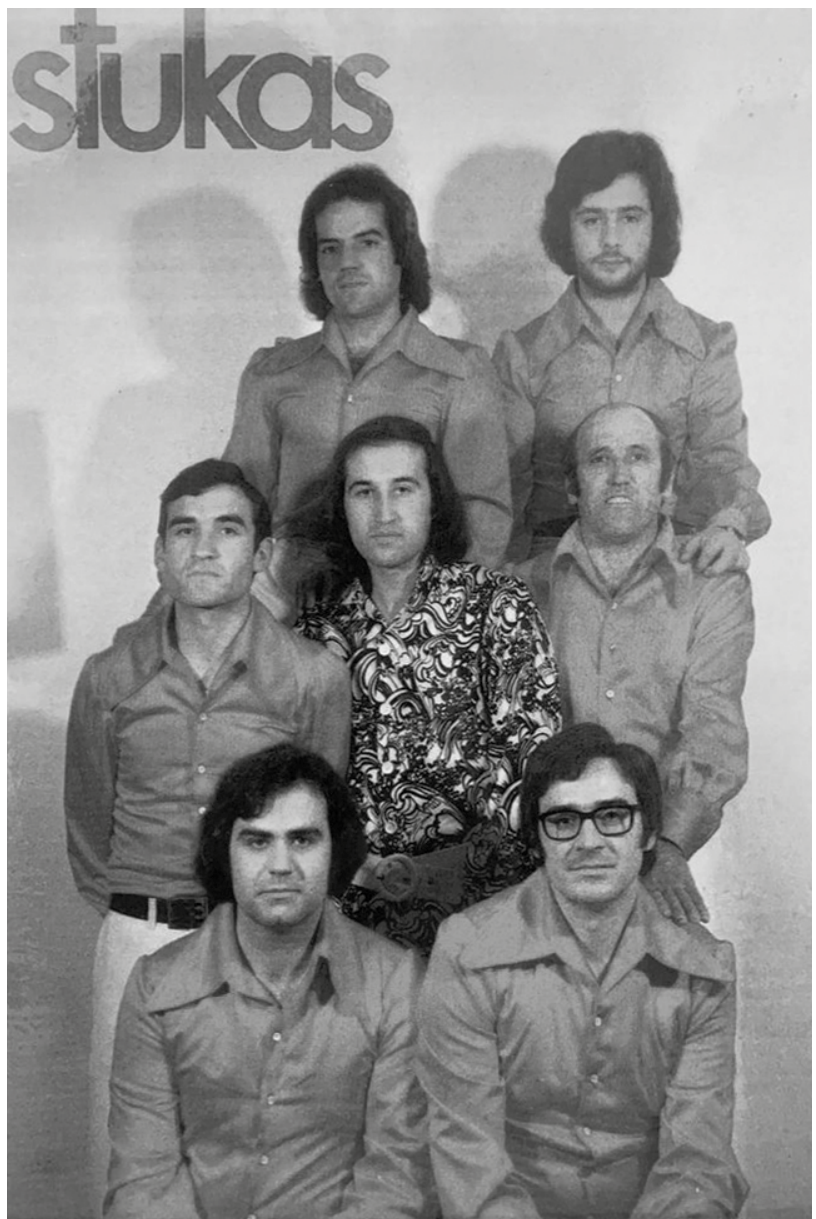

 Gent d'ací**Manuel Roig Escrig
LA VOZ DE ATZENETA***Juanma Velasco*

Compartir pueblo vincula los afectos, aunque Atzeneta lo anude más a él que a mí, porque siempre lo ha acogido como útero geográfico residencial y emocional. Uno desconoce a Manuel Roig Escrig tanto como conoce a Manolo "Sacramento" desde que tiene noción de su propia memoria; desde que, por diferencia de edad, descubriera a un tipo alto, melenudo y delgado, casi flaco, sobre un escenario en unas fiestas patronales de las que no sabría precisar año. En ocasiones la memoria es solo una bruma residual de la superposición de imágenes y hechos.

Transcurridos hijos, nietos en su caso, nevadas y pandemias, cuando le propuse radiografiarlo con la palabra, accedió sin reservas y se ofreció a descender a nivel de mi mar para acabar conversando en la terraza encantada del hotel Voramar; la mesa frontera a la arena, el día desangelado pese a mediar abril, las nubes en exceso cansinas por persistentes, la intemperie huraña para lo que suele ser habitual en este dominio de la manga corta.

Tras un insólito apretón de manos en estos tiempos sin contacto, y tras agradecerle sus facilidades y su puntualidad, observo que ha perdido algún centímetro de aquella apostura original, pero mantiene unas constantes de

piel más que aceptables para sus 72 años y así se lo haré saber más adelante. El pelo quedó varado en las fotografías, en las de papel. Como de ordinario, el guion lo faci-

lita el propio intercambio verbal; vamos y venimos, alternando el ahora con el antes, lo suyo de antes con lo nuestro de ahora, la actualidad con los recuerdos.

Nació Manolo en 1949, hijo de María Sacramento "Ombría" (igual transcribo incorrecto el apodo) a la que nadie llamaba por su primer nombre, y Carlos de Sidret. De ella, de la singularidad de su segundo nombre, le viene el apodo por el que lo identifica cualquier atzenetí de cualquier generación. Niño de su tiempo, de una España frugal que se recuperaba todavía de las heridas de una Guerra Civil de la que no se hablaba en casa de los Roig-Escrig por una implicación ideológica inespecífica de sus progenitores en la contienda que los llevó, en particular

a su padre, a una travesía de presidios posfranquistas de la que Manolo no tuvo constancia hasta algunos años después de su primer afeitado. Su progresismo le llegó por deducción ideológica propia y no por adoctrinamiento familiar, estrategia que conservó para su propia casa, dejando que sus hijos escogieran también su propio progresismo sin jalearlo en la cocina ni arengarlo antes de la merienda. Son los Roig, sin excepciones, una familia de ideas vinculadas cromáticamente con su apellido y lo lucen sin propaganda, pero sin ocultarlo en estos tiempos supuestamente libres.

El preceptivo colegio, con don Manuel, y bachiller por libre desde los nueve hasta los trece, estudiando domiciliariamente, con

una disciplina horaria autofabricada que dio sus frutos en el único examen en el que se jugaba cuatro años de estudio, una aberración pedagógica desmenuzada con la óptica de hoy. Superada la prueba con notoriedad, la coyuntura familiar de aquellos finales de los cincuenta determinó que en el pueblo se estaba bien, que para qué continuar los estudios. El niño Manolo acató sin rebelarse el designio paterno y se desenvolvió en lo doméstico hasta que a los dieciséis, sumándose a una corriente imperante de atzenetins (calcula que pudieron escoger el hotel entre quince y veinte de sus paisanos), estacionó en el hotel Azor de Benicàssim a acumular vivencias que ahora revive tapizadas de nostalgia, evocando el descubrimiento de otro mundo, su rol de barman que aprendió a hacerse cada tarde el nudo impecable de la corbata. Tres primaveras-veranos nutriéndose de otra realidad social casi antagónica a la de Atzeneta, con posibilidad de prosperar por haberse ganado la confianza de sus

jefes de entonces, pero una vez más su padre, por inercia, por un sentido tan perverso como inconsciente del proteccionismo paterno-filial le indujo a no retornar, algo así como "on estarás millor que al poble".

Cuando le pregunto al Manolo de hoy, al reflexivo, sobre el porqué del acatamiento sin rebelarse a aquel exceso de autoridad gratuita paterna se encoge de hombros y sin resentimiento alguno manifiesta que eran los tiempos, se imponía la obediencia de los hijos en los pueblos sin mar, que no se estilaba rebelarse.

Compendiar una vida en dos horas de conversación resulta un ejercicio imposible de condensación; tratar de recluirlo con un cierto orden cronológico en un par de miles de palabras, todavía más. Avanzamos, no pregunto demasiado, solo trato de encauzarle su pasado y que lo regurgite con esa serenidad de la memoria que demuestra en todo momento. La clásica mili y de vuelta una Atzeneta de finales de los sesenta en los que Mosén Osvaldo y Mosén Gervasio habían refundado el ocio local e impulsado una

rondalla en la que un grupo de chicos y chicas comenzaron a socializar diferente a través de la música de bandurrias y guitarras. De las cuerdas a Criosgers (acrónimo de Cristóbal, Osvaldo y Gervasio) solo hubo el paso del atrevimiento de los cinco miembros fundadores de una orquesta (Manolo Perís, Vicent de Coronetes, José Luis el Pardo, Cristóbal Badenes y el propio Manolo) que tuvieron que pedir financiación familiar para adquirir los instrumentos: diez mil cucas de la época. A un Manolo del que siquiera él mismo tenía constancia que supiera cantar, le fue adjudicado el rol de vocalista, sin instrumento, circunstancia que le recriminaría su padre por haber contribuido por igual y no gozar de uno, por lo que en una de sus actuaciones locales tuvo que pedir prestada una guitarra y hacer como si la rasgara mientras cantaba para aquietar la reivindicación de Carlos de Sidret.

Criosgers, Stukas, Aquarius, Alabama, formaciones musicales sucesivas, por ese orden, que gozaron de un predicamento notable en la época y que en el año de máximo

esplendor, cree recordar que con Alabama y a mediados de los ochenta llegaron a cubrir 250 actuaciones en un año en el arco mediterráneo que abarca desde Gerona hasta Murcia, bajo la representación de agencias que nos suenan a los que ya contamos con algunas heladas de almendros en nuestro ramaje: Espectáculos Levante y June, Talía y el tarraconense Fatsini que gestionaba la agenda catalana. Siempre como vocalista, la timidez perdida, el desparpajo creciente, la voz cultivándose, el repertorio amplio, el gusanillo de señorear desde lo alto de un escenario insuflando ese extra de moral que se necesitaba para alternar el trabajo de cada uno de los integrantes de la formación (en particular el de Cristóbal, panadero de horario panadero), el sueño, los viajes, los kilómetros de más, un ajetreo musical que le reportó una sobredosis de mundo y de ingresos y que sirvió para inmortalizar a Manolo en algunos posters de la época que forman parte del consciente colectivo y de la intrahistoria de una Atzeneta que presumía de tener orquesta propia.

Dos décadas de música hasta que, a finales

de los ochenta, la vida y las circunstancias personales disolvieron Alabama y destinaron a la formación musical al desván de la memoria y a Manolo, al menos en la mía, al estereotipo de los vocalistas de orquestas con la voz serena que, sin tener noción alguna de canto según reconoce, con unos rudimentos básicos de solfeo, consiguió con un espíritu infatigable de mejora continua resolver su garganta para bien y adquirir una calidad vocal propia de los que han sabido extraer el máximo de sus capacidades.

Aunque no lo manifiesta abiertamente, se le trasluce la morriña emocionada de los años pletóricos, donde la juventud era la principal unidad monetaria de la felicidad.

Se podría colegir de lo anterior una dedicación en exclusiva de Manolo para con la música, pero nada más lejos porque la simultaneaba primero con la artesanía textil y doméstica de jerseys de lana, contribuyendo al negocio familiar que regentaba su madre y que durante un tiempo incluso ensambló las piezas de lana que distintas mujeres de Atzeneta tejían en sus casas con sus tricotadoras. Cuando terminó esta fase, por su

experiencia con la maquinaria textil ingresó en una fábrica de Vall d'Alba que confeccionaba igualmente jerseys, siempre en el turno de noche, siempre en solitario durante los doce años que duró esta singladura laboral hasta que a principios del XXI recaló como responsable de una brigada forestal de TRAGSA en la que permaneció hasta su jubilación en 2014.

Pero hubo más que trabajo y música en la travesía vital de Manolo porque a los trece años debutó en el equipo de fútbol local en sustitución de Vicent de Marín, con una camiseta que le llegaba por el ombligo porque por entonces las economías de los clubs no están para dispendios de facilitar camisetas a los reservas. Se mantuvo en activo como jugador hasta finales de los setenta, principios de los ochenta, no recuerda con precisión, siempre como defensa, por su envergadura. Y por si su pluriactividad no resultaba suficiente, se enroló en el primer equipo local de frontenis surgido de la erección del frontón a principios de los ochenta, cuando cesó en su oficio de futbolista, y recorrió la provincia empuñando una raqueta, formando pareja de habitual con Eliseo Bellés. Y aun

le quedó tiempo para correr, "salir a correr", como se hacía entonces, nada de running, ni de footing, correr para exteriorizarlo en la Volta a Peu al Castell y en alguna que otra media maratón de Castelló con unas marcas más que dignas para un corredor popular que entrenaba sin plan de trabajo alguno, sin dieta, sin preparador personal ni musculación supletoria. En alguno de esos asfaltos nos hemos visto las zancadas el que suscribe y el protagonista.

En un entremedias de la charla surge un infarto del que desconocía su existencia, ocurrido hace tan solo medio año. Sus buenos hábitos históricos de vida impidieron que la sangre detenida por el obturamiento de una de sus arterias se desparramara por su organismo con resultados perversos. Ayudó a la resolución favorable del altercado de su corazón generoso el que sus descendientes formen parte del aparato sanitario y lo instaran a acudir con premura al hospital. Tras diagnosticarlo le fue implantado un stent que lo devolvió a la normalidad más absoluta al no resultar dañado el corazón, hecho que le permite abordar cualquier esfuerzo de presente como si el episodio no hubiera

sucedido; lo que en términos populares se denomina "un susto".

Y es cuando aparece su familia cuando Manolo saca su versión más entrañable, su dedicación a los suyos, esa apacibilidad de hombre afable con la boca repleta de síes, de más, de también, de además...

En 1979 se casó con una Tere que se convirtió en su tercer hombro y que ha permanecido a su lado durante más de cuarenta años. Del matrimonio surgieron Carlos, conocido también por Sacra o por Sac, prolongando el apodo paterno, y Marián, que me ha servido de enlace documental y fotográfico para completar esta semblanza, De ellos penden Javier, Lledó y Manel, quienes por su condición de nietos de Manolo ocupan parte de un tiempo, excedentario ahora, que consume a medias entre la televisión, sus lecturas, su agricultura y los suyos; vida de jubilado al uso, sin apreturas, dejándose columpiar por la existencia. Y aunque su discreción no requiere que lo resalte, no dudo que le agrada que cite que Manel, pese a sus ocho años, apunta buenas maneras futbolísticas

que despliega en el equipo de Al Primer Toque, pero él y yo (y con seguridad el padre de la criatura) sabemos que muchos son los llamados y pocos los elegidos, pero que para que a uno lo escojan tiene que estar. Tiempo y coyuntura.

No ha contraído el virus, circunstancia que residiendo en Atzeneta puede parecer noticable. Mantiene sus constantes ideológicas progresistas intactas y aguarda, como todos, el retorno a ese antes que parece tan lejano de cuando entrechocar las manos no constituía un deporte de riesgo.

Y eso hacemos en la despedida, entrechocarlas, sin recato, Yo agradecido por su predisposición y por haberme hecho retrotraer a través de su relato a otros ambientes, a esos paisajes y paisanajes que se mantienen tan herrados en mí. Él espero que recargado de nostalgia, con la ambientación de un mar fresco que pese a la nubosidad, siempre apetece consumir con la mirada.

Suena bien, todavía le resta mucho libreto por interpretar; le resiste la voz, y la memoria y el corazón. E la nave va.

Ens contem des del Col·legi

Enllestit el 2n trimestre, encarem la recta final d'un curs molt especial

Aquest 2n trimestre que deixem enrere ha sigut diferent pel que fa a les celebracions i activitats extraescolars, però molt complet. Les mesures Covid no ens han deixat realitzar activitats conjuntes entre alumnat i docents dels tres aularis, així com commemorar a nivell d'aulari festivitats diverses. Per això aquest apartat del currículum s'ha organitzat de manera diferent: cada tutor o tutora, amb ajuda d'algun/a especialista, i sempre coordinat amb l'equip docent d'etapa o cicle, ha preparat eixides o activitats d'aula per celebrar-ho. Així doncs, per al Dia de l'Arbre es van portar a terme eixides per l'entorn, el de la Pau es va celebrar al pati del centre, Carnestoltes es va gaudir a nivell d'aula i la Setmana Cultural es va estructurar de manera molt distinta a l'habitual. En aquest sentit, cal destacar la gran implicació del professorat en aquesta última festivitat, com ho demostra una de les activitats que es va organitzar: el contacontes per aules. Cada classe es va inventar un conte amb textos i dibuixos, se'n va fer un recull de tots i a cadascuna de les aules es van acabar visionant. Els resultats van ser molt satisfactoris també gràcies a la implicació de tot l'alumnat. A més a més, una altra activitat de la Setmana Cultural va consistir a conèixer i aprendre a jugar a jocs de taula tradicionals com els escacs, el parxís, cartes... i en alguns casos fer-ho a través de la xarxa, qüestió que va permetre fins i tot que l'alumnat del 3r cicle desenvolupar partides d'escacs en xarxa amb l'alumnat de l'aulari de Vistabella i Les Useres.

Per altra banda, aquest ha estat un període més tranquil a nivell de contagis, i esperem continuar així fins a la fi de curs. Si més no, també cal destacar que el professorat va ser vacunat el passat 27 de març amb la primera dosi d'Astrazeneca, i en rebrem la segona, si es considera així per les autoritats sanitàries, al mes de juny.

I a tot açò que us hem explicat, volem afegir altres informacions sobre moltes altres novetats que s'han esdevingut aquest 2n trimestre, com ara que el passat 1 de febrer vam canviar l'inspector de zona, amb la qual cosa ens va deixar Vicent Espejo, un veí de Vistabella a qui hem d'agrair la gran implicació que ha guardat durant els darrers quatre anys amb el nostre CRA, i vam donar la benvinguda a Bernardo Joaquín García. Ja us podem dir que ha pujat a visitar-nos i ens ha mostrat la predisposició a ajudar-nos davant els nous reptes del centre, que no en són pocs.

Una altra novetat és "El Diariet", una sèrie d'articles que va realitzant l'alumnat dels di-

ferents aularis per tractar tot tipus de temàtiques. Si n'esteu interessats, els podeu llegir i consultar al web del centre o al Telegram del CRA.

Finalment, també volem informar-vos que ja han començat les obres del nou edifici de l'aulari de Les Useres. Recordem que feia més de 10 anys que es trobaven a la Casa de la Cultura, per tant, és molt bona notícia. En aquest sentit, esperem poder fer-hi el trasllat a meitat del curs vinent.

Per últim, com ens ha passat al llarg d'aquest curs tant anòmal, afrontem els reptes del tercer trimestre amb molta incertesa però amb gran il·lusió, igual que la preparació del proper curs. Com es preveu l'organització del curs 2021-2022? Encara no se sap, però cal començar a pensar-hi. Esperem i desitgem que la pandèmia estiga molt més acotada i controlada i puga ser un curs molt més "normal".

Medi ambient

Paco Esteller

Herrerillo Capuchino

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** Parus cristatus.
- **CLASIFICACIÓN:** Orden Paseriformes, familia Páridos.
- **HABITAD:** Bosques de coníferas, misota y parques.
- **ÁREA DE DISTRIBUCIÓN:** Europa y ser de los Balcanes.
- **CARACTERÍSTICAS:** Mide 11-12 cm. esta especie es fácilmente reconocida por su prominente cresta salpicada de negro y blanco. La cara es blanquizca con una mancha negra desde el ojo descende, curvada, hacia las mejillas, la garganta presenta un color negro. Las partes superiores son de color gris parduzco y las inferiores parduscas, con los flacos ocráceos. El pico es negro las patas azuladas. La cresta de la hembra es más corta y el collar mas estrecho.
- **VIDA Y COSTUMBRES:** Anida en lo agujeros de los árboles y otro tipo de cavidades. En general lleva ha cabo una sola puesta constituida por 4-8- huevos que son incubados por la hembra durante 13-16 días. Los polluelos son asistidos por ambos progenitores durante 17-21 días.

Majorama

- **NOMBRE CIENTÍFICO:** Origanum majorana L.
- **FAMILIA:** Labiadas.
- **SINONIMAS:** Amáraco, marduix, mendano, majarona.
- **DESCRIPCIÓN:** Es una pequeña mata de 2 a 3 palmos de altura, también conocida como orégano indígena. La majorana, delgada y fina, tiene un tallo erecto; es de hojas pecioladas, ovales, blanquecinas. Sus flores minúsculas, blancas o rosadas, se agrupan en espigas globosas. Sus frutos están constituidos por cuatro aquenios ovales y lisos. Tanto las hojas como las sumidades floridas de esta planta son ligeramente amargas y muy aromáticas.
- **PROPIEDADES:** Antiséptico hipotenso, antiálgicos, antiespasmódico, astringente, calmante, resolutive.
- **PARTES UTILIZADAS:** Las sumidades floridas.
- **COSECHAR EN:** Verano.
- **COMO SE USA:**
- **Para la salud:** Para aliviar los dolores reumáticos. **Pomada:** Por un kilo de manteca de cerdo, fundida a una temperatura adecuada se le añaden 200g de sumidades floridas. Se deja media hora al baño maría, se aparta y se tapa hasta el día siguiente. Se vuelve a calentar al baño maría media hora más, se cuele y se guarda caliente en tarros bien tapados. Se emplea para hacer fricciones en las partes doloridas.
- **Uso interno:** Infusiones, tintura alcohólica y tintura vinosa de las sumidades floridas de la majorama.

Des de la UJI

El passat islàmic de les terres de penyagolosa (I)

Miguel Ángel Moliner

Hui m'agradaria parlar del passat islàmic de les terres de Penyagolosa arran de les troballes fetes al projecte Inventari Arqueològic de la Mancomunitat de Penyagolosa, finançat pels Projectes Culturals UJI-Encultura del Vicerectorat de Cultura i Relacions Institucionals de la UJI. Per a la interpretació ha estat clau la publicació d'un llibre el 2020 titulat *En els confins d'al-Àndalus. Territori i poblament durant la formació d'una societat islàmica a les Terres de l'Ebre i el Maestrat*, l'autor del qual és Joan Negre, doctor per la Universitat Autònoma de Barcelona i cap del Servei Municipal d'Arqueologia de l'Ajuntament de Gandia.

La història general és prou ben coneguda. El 711 d.C. Tàriq ibn Ziyad va desembarcar prop d'Algesires (Cadis) amb un exèrcit berber (amb tres grans grups tribals: Masmuda, Sanhaya i Zenata) i va vèncer els visigòtics a la batalla de Guadalete. Després de la desfeta cristiana, l'exèrcit musulmà va conquerir molt ràpidament el sud del regne cristià fins a la capital, Toledo, abans d'acabar l'any 711. El 714 tota la península ibèrica, a excepció de la franja cantàbrica, estava sota el poder musulmà. Les nostres terres van ser conquerides el 714 per les tropes berbers.

Els historiadors diferencien dues èpoques en els quasi 800 anys de domini andalusí de la península ibèrica: a) l'època emiral (des de l'any 714 fins al 1031), i b) regnes de taifes (a les terres valencianes des de 1031 fins al 1238). Hui ens centrarem en l'època emiral, que comprén els primers tres segles de domini musulmà de les nostres terres.

El 716 Còrdova és elegida capital d'al-Àndalus i el 756 Abd al-Rahman I proclama al-Àndalus com un emirat independent de Damasc. El 929 Abderraman III proclama el califat de Còrdova, fins que el 1009 esclata una guerra civil que finalitza el 1031 amb la creació de regnes de taifes per tot al-Àndalus.

L'emirat primer i el califat després estaven organitzats en tres grans circumscripcions interiors,

Muralla de la fortificació del Marinet de Xodos (s. VIII-IX)

una de les quals es denominava Sarq al-Àndalus, la qual abastava l'arc mediterrani, des de l'actual província de Múrcia fins a les terres del sud de Catalunya.

Segons Joan Negre, a la zona muntanyosa de Penyagolosa es van instal·lar tribus berbers (entre les quals cal recordar que els Zenata eren molt nombrosos). Sembla que en època visigòtica aquestes terres estaven sota el domini de Tortosa. Els comtes visigòtics delegaven l'administració dels impostos en els bisbats i els conqueridors àrabs van aprofitar l'estructura administrativa existent (segurament per això després de la conquesta de Jaume I vam tornar al domini del bisbat tortosí). Però, a partir de l'any 900, Tortosa es va veure abocada a centrar tots els seus esforços a la frontera del Penedès davant l'avanç dels comtes de Barcelona, fet que va provocar que la Plana Baixa passara a mans de València. Probablement, en aquell moment, tota la zona de Penyagolosa i Maestrat interior va quedar sota la influència dels diversos grups berbers instal·lats a les muntanyes interiors de Castelló. Joan Negre és de l'opinió que el corre-

dor de la Carbonera i el coll d'Ares van quedar en mans d'un altre nucli, potser Onda, que, davant l'empenta de Borriana a la Plana, podria haver estés la seua influència cap a l'interior.

Independentment del senyor d'aquestes terres, l'arqueologia mostra que ben prompte, al s. VIII, els berbers de Penyalgosa van construir un sistema defensiu i van explotar els recursos del territori. El nucli principal d'aquest sistema era el Marinet (declarat Bé d'Interés Cultural), una gran fortalesa militar semblant a la que la Diputació està excavant des de fa uns anys a la Serra d'En Garceran (Tossal de la Vila). El jaciment del Marinet abasta una superfície d'uns 8.000 m², amb una gran muralla de maçoneria i diferents sectors diferenciats: un poblat amb edificacions, un edifici de grans dimensions en torn a un espai central i, en la part més alta, un edifici central de dimensions reduïdes i murs de grans dimensions (segurament una torre). Les restes de ceràmica trobades daten el seu origen cap al s. VIII (el mateix segle de la conquesta islàmica).

La recent prospecció arqueològica ha permés identificar altres estructures de caire militar estratègicament ubicades per tot el territori del Penyalgosa (un total de deu), les quals podrien formar part d'un sistema defensiu. A Atzeneta hem trobat els Casals (s. VIII-X), la Talaiola (s. IX-X), el Racó (s. IX-XII) i el Tossal Pelat, tots situats a la partida del Cap del Terme. Al terme de Xodos s'ha localitzat el Morral de la lloma Bernat (s. IX-XI), amb una localització alineada amb els jaciments d'Atzeneta. Finalment a Vistabella hem trobat la Moleta del mas de Salvador (s. IX, Pla de Vistabella), la Moleta del mas del Pont (s. IX-XII, camí de Mosquerola), el Puntal del mas de Campos (s. IX-X, camí de Culla) i el Tossal del mas de Mançaneres (s. IX-XII).

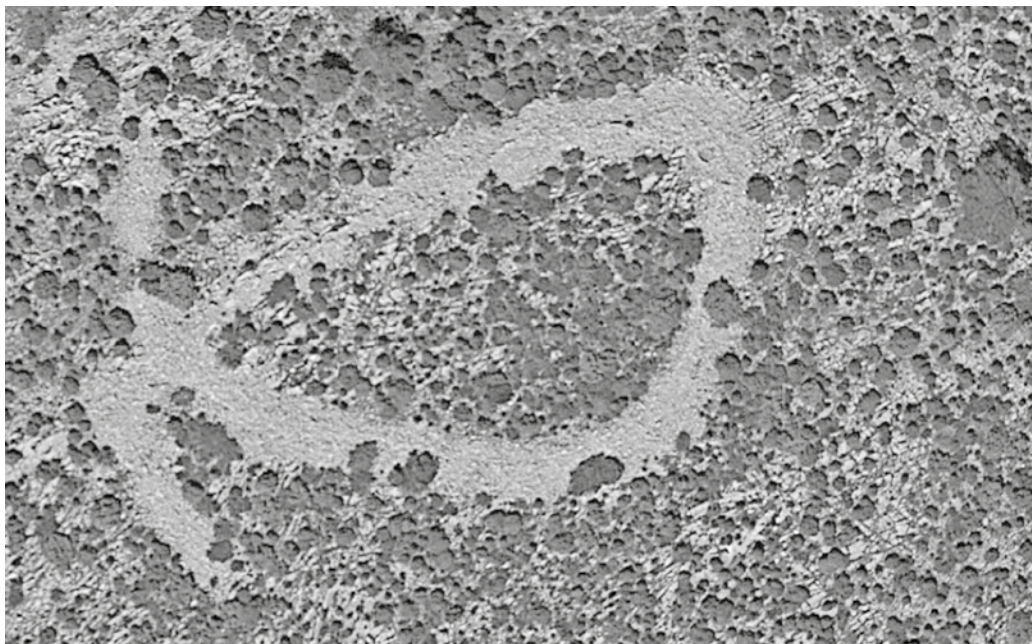
Tots són recintes emmurallats de control dels camins i del territori, però de menors dimensions que el Marinet. Destaquem Els Casals, localitzat prop de la cova dels Aragonesos, que té dos recintes ovals: el primer de 57 m de llargària per 36 m d'amplària (1.500 m²), i el segon de 10 m de llargària i 16 m d'amplària (125 m²). Els murs varien entre 2m i 1,5 m. Sobre els murs perimetrals s'aprecien quatre recintes de planta circular, amb un punt d'obertura, d'uns 3 m de diàmetre. Les dimensions (una cinquena part del Marinet) permetia allotjar tropes que vigilaven el camí d'accés al Penyalgosa, gràcies a l'ampla

visió que proporcionava una alçada a quasi 900 m sobre el nivell del mar.

Època Emiral Califat de Còrdova (s. VIII-XI)

	Atzeneta	Vistabella	Xodos
<i>Fortificacions militars control territorial</i>	- Els Casals (s. VIII-X) - La Talaiola (s. IX-XI) - Tossal Pelat - El Racó (s. IX-XII)	- Moleta del mas de Salvador (s. IX) - Moleta del mas del Pont (s. IX-XII) - Puntal del mas de Campos (s. IX-X) - Tossal del mas de Mançaneres (s. IX-XII)	- Marinet (s. VIII-IX) - El Morral de la lloma Bernat (s. IX-XI)
<i>Assentaments en cova</i>	- Conjunt Roca del Raudor (s. IX-XI) - Cova de la Roca Tomata (s. IX-XI) - Coves del Puntal del mas de Giron (s. IX-XI)		- Forat Fondo de les Roques Llises (s. IX-XI) - Forat del Falcó (s. IX-X) - Cova de les Calçades (s. IX-X)
<i>Explotacions mineres i agropecuàries</i>	- Foia de Vidal (s. IX-XI) - La Madonya (s. IX-XII) - Mas de Peiraire (s. IX-XII) - Mas Propet (s. IX-XII) - Mas d'Ahicart de Baix (s. IX-XI)	- Mas de l'Alforí (s. IX-XII) - Ombria del Pont (s. IX-XII)	- Moleta de Gargang (s. IX-X) - Noguereta (s. IX-X)
	12 jaciments	6 jaciments	7 jaciments

A banda de les fortificacions militars, hi ha altres dos tipus d'assentaments andalusins presents al nostre territori. Per una banda són prou nombrosos els assentaments en cova (un total de sis). Sembla que algunes coves es condicionaven amb galeries i cambres amb la finalitat de constituir un hàbitat més o menys estable. Aquests tipus d'assentaments no estan gens estudiats, per la qual cosa les hipòtesis de treball no estan contrastades. Una explicació de l'ocupació de les coves és la inestabilitat política de l'època emiral, la qual va provocar que els pobladors d'aquest territori buscaren llocs de refugi on guarir-se davant d'un atac militar. També podrien ser llocs de descans dels pastors en els seus trajectes de transhumància. Fins i tot les coves podrien haver estat utilitzades per motius culturals i religiosos. Un tercer tipus d'assentament són hàbitats dispersos, dissenyats com unitats productives, i

Vista aèria de Google Earth de la fortificació d'Els Casals d'Atzeneta (s.VIII-X)

desconeguda de la nostra història, ens podem adonar de la complexitat de la societat andalusina que poblava el territori de Penyalosa durant l'època emiral (s. VIII-XI). Les restes arqueològiques dels vint-i-cinc jaciments identificats fins ara demostren que hi havia una elit militar que, des de l'inici de la conquesta is-

làmica (el 711 d.C.),

integrades per una o poques famílies (un total de nou jaciments). La seua funcionalitat estava lligada a l'explotació agropecuària o minera (semblant als actuals masos). És aquest últim tipus d'explotació el que ens ha deixat evidències que encara ara podem veure en alguns bancals del nostre territori: l'escòria de ferro o cagaferro. S'ha de dir que encara no hem acabat l'inventari arqueològic, per la qual cosa esperem trobar més evidències d'aquesta interessant època als termes municipals de Vistabella i Benafigos. En qualsevol cas, amb aquesta breu fotografia d'una època relativament recent però força

va construir un sistema defensiu amb el Marinet com a punt fort i un sistema de fortificacions militars més xicotetes que asseguraven el control dels camins i del territori. La majoria de la població conreava el territori, explotava els recursos miners i tenia cura dels ramats, mentre que és probable que altres es retiraren a les coves per fer vida contemplativa. Potser us pregunteu si el poble d'Atzeneta es fa fundar en aquesta època. Tot sembla indicar que no, però d'això us parlaré en un altre article.

Estança islàmica a la Moleta del Pont de Vistabella (s.IX-XII)

Les associacions parlen

Ames de casa d'Atzeneta

Ens tronem a ficar en contacte amb vosaltres, malgrat la falta d'activitats, per tal de col·laborar amb el BIM. Degut a la pandèmia sabeu que no ens podem ajuntar, per això estan prohibides les activitats, les celebracions i les festes.

Tenim enyorança de temps passats i estem desitjant tornar a una normalitat que ens permeta celebrar sopars, viatges, caminades etc.

Amb l'esperança que ens donen les vacunes pensem que estem més prop d'aconseguir reprendre la vida a la qual estàvem acostumats.

Tenim ganes de tornar a participar en les fires i gaudir fent figues i bunyols, per això com a record adjuntem fotos de les fires.

Aprofitem també per a fer saber a totes les sòcies que aquest any no es cobrarà la quota, perquè si no hi ha activitats no hi ha despeses i no té sentit cobrar res.

Desitgem que tant vosaltres com les vostres famílies estigueu bé de salut.

Esperem que passe prompte la pandèmia i que ens puguem retrobar per a compartir i gaudir de les activitats.

Una salutació
LA JUNTA

Des del Porrejat

Directiva de la UD Atzeneta

Benvolgut poble d'Atzeneta, una vegada més com a cada edició, ens encontrem ací per informar-vos sobre l'actualitat del nostre club de futbol amateur. Ultimament les coses no estan anant de la millor manera, enguany ens hem enfrontat davant una situació difícil que ningú esperava, i hem volgut mantindre la dinàmica d'altres anys que a causa del Covid19 no hem aconseguit.

Primer va començar amb una ràpida i curta pretemporada, que es va esdevindre de forma "estranya" perquè encara no sabíem si podríem jugar o no ens deixarien. Vam iniciar la temporada amb esperança i ganes, pensant en què la sort ens acompanyara i poguérem mantindre un ritme constant durant l'any, tot i conèixer les dificultats que podien sorgir a causa dels confinaments. Doncs bé, van anar apareixent les nostres males previsions i vam haver de descansar unes quantes setmanes seguides i anar ajornant partits davant la mala situació que travessava el nostre poble.

Això estava clar que anava a passar prompte o tard, des del club hem seguit creient que la salut va davant de qualsevol cosa, i si fora per nosaltres, enguany no haguérem seguit jugant després de la difícil situació que va haver-hi a Atzeneta al Nadal. Vam decidir fer-li front a la federació, comunicant-li que pensàvem que no era l'any per a seguir amb normalitat la lliga i que pot ser la solució era ajornar-la o abandonar-la. Tot i això, ens van fer saber que si féiem el pas d'esborrar-se de la competició, cabia la possibilitat d'enfrontar-se a una excessiva multa econòmica, i a la sanció d'estar dos anys sense poder inscriure'ns a la segona regional.

Després d'aquesta "amença", hem decidit tor-

nar a competir independentment de les condicions en què ens trobem, ja que després de tant de temps parats, ni el físic ens acompanya, ni la motivació és la mateixa que altres anys, ni pensem que té sentit jugar a 2ª regional sense públic a les grades.

Des de la federació, per a reduir el nombre de partits per acabar la segona volta, han pres la mesura de dividir la classificació en dos grups de 7 equips, on els primers es jugaran entre ells l'ascens a la 1ª Regional, a partit únic en sorteig del camp (fora o a casa), i els 7 últims, on actualment ens encontrem, ens jugarem "el sopar" per trobar-li una explicació a aquesta "bogeria".

En definitiva, pensem que no és any per anar voltant per ahí a posar en risc tant la nostra salut com la dels familiars, i demanem paciència a l'afició de cara a l'any que ve, per aconseguir bons resultats per tornar a estar ahí dalt i fer-vos disfrutar com es recorda al Porrejat. Donem les gràcies als aficionats que heu seguit acudint aquestes setmanes als voltats del camp, que tot i ser a porta tancada, sempre heu respectat les mesures de seguretat, amb una idea clara que us caracteritza: Animar als nostres inclús quan els resultats no hi acompanyen.

Per concloure, volem informar-vos de que estem treballant ja amb la formació de l'equip amateur de cara a l'any que ve, a més a més, volem donar les gràcies a les famílies per la col·laboració constant per portar als infants a entrenar tot i no haver equip, ja que gràcies a això estem prioritant un projecte molt ambiciós amb la creació d'un Prebenjamí per començar a donar-li forma a l'escoleta de futbol, que esperem que siga per a molts anys.

Des del club, també volem donar-li molt d'ànim a un dels integrants de la família rogeta, que està travessant una difícil situació a l'hospital. No perdrem mai l'esperança i seguirem fent força per a la teua recuperació, molts ànims Ximo i familiars!

Societat Musical Santa Cecília d'Atzeneta

ENCARA N'ESTEM

Fa ja algunes edicions que esperem que arribe el dia en què puguem encetar la nostra secció del BIM –i totes– dient que hem vençut la COVID-19 i que podem tornar a fer vida normal, la qual cosa significa per a nosaltres assajos i concerts. Després d'un grapat de mesos sense ajuntar-nos els divendres a la nit, encara en tenim més ganes. A finals del mes de novembre vam suspendre tots els assajos i, un mes després, el virus va arribar al poble. Van ser temps durs, de molta preocupació i tristesa. El fred de l'hivern i un Nadal atípic i tranquil tampoc no hi van ajudar. Per sort, els casos de contagis s'han anat reduint, però encara estem lluny de vèncer el virus; s'ha de continuar anant amb compte i respectant

totes les mesures.

No obstant això, la primavera i les vacunes ens han donat un respir i, afortunadament, molts dels i les nostres majors ja estan ben protegits contra el virus. A poc a poc, seran més les persones vacunades, i nosaltres ja ens preparem per a encarar eixa nova normalitat regida per la higiene, les mascaretes i la distància de seguretat. Prompte ens traslladarem a les escoles velles, un espai ben

obert i a l'aire lliure, i començarem a assajar pensant en futurs concerts i actes estivals. La possibilitat de tocar al carrer davant d'un públic és emocionant després de tot el que hem viscut i, francament, esperem que aviat es faça realitat. Mentrestant, enviem molts ànims i molta força a tots els atzenetins i les atzenetines per a continuar lluitant i protegint-se del virus. Estem desitjant fer-vos somriure i oblidar els problemes amb la música!

Des de el Casal Popular

Assemblea de Joves - Jaume Gil

Atzeneta, joventut activa

L'Assemblea de Joves d'Atzeneta del Maestrat, com ja sabreu, som una organització juvenil que funciona de manera assembleària. Què vol dir això? Que qualsevol proposta, idea o activitat que es vol dur a terme acaba exposant-se a l'assemblea (la nostra manera de reunir-nos sense jerarquies, on cadascú aporta la seua veu de manera igualitària i horitzontal), i si resulta votada per una majoria dels i de les assistents, es porta endavant. L'únic problema d'aquest mètode és que demana una implicació activa bastant perdurable en el temps i quasi sempre acabem sent la mateixa gent qui anem a les reunions, es fa constant que només un petit grup propose les noves activitats i gairebé sovint són les mateixes persones les que acaben participant-hi. En aquest sentit, el que realment busquem en aquests punts de trobada és aglutinar totes les idees del jovent d'Atzeneta i realitzar aquelles propostes que siguin avalades pel gruix de l'assemblea i siguin factibles a nivell personal i pressupostari.

Malauradament, el que ens trobem actualment a l'assemblea és una participació en nombre de joves que no supera les 10 persones, qüestió que inevitablement no ens permet conèixer totes les necessitats del jovent del poble. Tot i això, no pensem desistir i seguirem treballant per tota la joventut d'Atzeneta, però cercant sense defallir la implicació directa del sector juvenil en tot allò que el concerneix, perquè el nostre desig és garantir la

continuïtat d'un projecte que permet la participació personal de totes i cadascuna de les persones joves del nostre municipi, perquè res no és valora tant com quan acabes involucrant-te de manera particular en l'esdevenir col·lectiu.

Per tot plegat, des de l'Assemblea de Joves hem posat en marxa la iniciativa "Atzeneta, joventut activa", amb l'objectiu d'animar tot el món (des dels 12 anys, aproximadament, fins als 30) a participar dinàmicament de la presa de decisions que giren al voltant d'aquest sector generacional al qual pertanyem, que tothom d'aquestes edats esvandise i es lleve de damunt qualsevol perjudici a

l'hora de prendre partit en allò que li importa i li afecta com a jove. Cal, en aquest sentit, reivindicar el Casal Popular, l'espai des del qual treballem, com un entorn obert que defuig de doctrines i apriorismes i des del qual es fa feina en una mateixa direcció: fer poble i construir un gran i dinàmic teixit social. L'objectiu és remar totes juntes, i actualment el vent bufa favorable, ja que tenim total suport de les institucions públiques i les ajudes que demanem a les administracions són una garantia que podem comptar amb el pressupost necessari per tirar endavant qualsevol iniciativa, sense oblidar l'autogestió que ens garanteix la quota de totes les persones associades del Casal.

És cert que l'associacionisme, i en consonància el Casal, no passa pels seus moments més àlgids; de fet, els quatre primers mesos de l'any, per exemple, el nou Casal ha hagut de romandre tancat per les recomanacions i directrius emanades des de les autoritats sanitàries amb l'objectiu de previndre l'expansió de la Covid-19, i moltes de les activitats que tenim al cap no es poden plasmar i expressar o fer com nosaltres voldríem. Tot i això, necessitem que els i les joves vinguin a participar, a debatre i a aportar els seus coneixements, els encoratgem que deixen de banda, encara que només siga per una estona, les noves tecnologies (smartphones, consoles i tauletes) perquè isquen al carrer a col·laborar i construir una Atzeneta i un Casal més de totes, especialment del jovent i per al jovent. Si s'acostumem que ens vinga tot mastegat, arribar als llocs i tindre sempre la taula parada, com passa als grans nu-

clis urbans, prompte s'apagarà el valor més preuat de la joventut rural: la força i la iniciativa de materialitzar les nostres inquietuds en primera persona, sense intermediaris, agafant-nos tots plegats de les mans, perquè ens coneixem totes i tots i ens uneix l'estima al nostre poble i la voluntat de caminar junts cap al futur. És cert que vivim en un petit poble i que, massa sovint, el sistema ens força a haver de marxar fora, a les grans viles o ciutats, a desenvolupar els nostres projectes de vida, per això es fa del tot necessari que siguem el mateix jovent qui assumim la nostra representativitat i aboquem en un treball conjunt l'empenta innovadora i creativa que ens permeta cristal·litzar les propostes que ens asseguruen la possibilitat de realitzar-nos com a persones plenes en aquest xicotet entorn del Maestrat de Penyagolosa. I el crit d'atenció també el dirigim a pares i mares, perquè esperonen els fills i les filles a ser protagonistes del present que els toca viure i el futur que està per escriure's, a ser partícips de la democràcia directa com a antídote contra l'individualisme i la desídia.

"No et limites a contemplar aquestes hores que ara venen, baixa al carrer i participa, no podran res davant un poble unit, alegre i combatiu!" - V.A. Estellés

Les nostres artistes

Silvia Vidal Pinzells entre parèntesis

Juanma Velasco

No sé massa de Silvia, ni de la seua obra, però pinta, o pintava, perquè segons al·ludeix la vida i les circumstàncies li han obligat a suspendre l'activitat. Però només temporalment, perquè des del meu desconeixement dels seus avatars, estic convençut que la crida de l'art tornarà a demanar permís per a entrar en els seus dies.
Que ho detalle ella...

- Des de quan aqueixa inclinació?

Tot va començar als 14 anys quan vaig acabar l'EGB cursada a Benassal i ja no vaig voler seguir amb els estudis, ja que els meus pares en aquells temps tampoc tenien molts recursos per a tal fi.

Així que em vaig decantar per la pintura ja que la meua mare coneixia a una dona de Benassal que feia classes.

- Qui va ser el teu iniciador pròxim, familiar si n'hi va haver?

Com he dit abans una dona de Benassal que es diu Carmen va ser qui ens va ensenyar a la meua germana Palmi i a mi a donar les primeres pinzellades.

Quan vaig entrar a la seua casa per primera vegada per a donar la primera classe de pintura em van fascinar moltíssim tots els seus

quadres, el realistes que eren, el bé que pintava ella...

En aqueix moment vaig saber que m'encantaria el món del pinzell.

La nostra mare ens portava un dia a la setmana per a donar les classes, perquè poquet a poquet aprenuérem totes les tècniques de pintar.

- Quin ha sigut i és la teua tècnica més recurrent?

Al llarg dels anys, l'oli és la tècnica que més he utilitzat en la majoria dels meus quadres. Vaig pintar més de 100 obres quan tenia temps i sobretot inspiració, perquè no tots els dies són bons per a pintar.

El primer llenç que vaig pintar amb aquesta tècnica va ser un paisatge, i amb els retocs de Carmen va quedar increïble.

- Alguna incursió en unes altres?

Sí, també vaig aprendre a pintar amb aquarel·les.

Aquesta tècnica posseeix una gran quantitat de possibilitats plàstiques a les quals cada pintor afig a la seua pròpia capacitat expressiva.

Experimentar i anar provant és la millor eina que pot tindre un artista a l'hora de pintar.

Una altra tècnica que vaig aprendre són les dimensions, que són làmines i silicona per a donar el relleu que desitgem.

- Models, referents, icones pictòriques?

M'agraden molt Vicent Van Gogh i Velázquez

També un pintor manxec del qual em va fas-

cinar per l'hiperrealisme de les seues obres, pot ser que siga Antonio López.

I com no, el nostre Juan Ripollés amb les seues obres abstractes plenes de llum i color.

- Quantes hores li dediques setmanalment a l'afició?

Quan pintava, sempre ho feia a la vesprada, unes 4 o 5 hores diàries.

Preparava els meus pinzells, posava la pintura en la paleta i m'asseia enfront del llenç. Si més no em donava compte, mirava el rellotge i ja se m'havia passat la vesprada volant.

Pintant o dibuixant t'oblides del temps i de totes les preocupacions.

- Has arribat a exposar al marge d'esdeveniments locals?

Si en diverses ocasions he tingut l'oportunitat d'exposar alguns dels meus quadres.

La meua primera vegada va ser ací a l'Ajuntament d'Atzeneta del Maestrat al costat de la meua germana Palmi, no podria dir-te la data exacta perquè ja han passat uns

anys d'allò.

També vaig exposar a Culla que és el meu poble natal, al costat de germana de nou. I finalment la més recent que va ser a Atzeneta del Maestrat, per 2 anys consecutius, al costat d'altres artistes locals.

Per a mi va ser una gran experiència poder exposar i intercanviar opinions amb persones que comparteixen la teua mateixa afició per la pintura, ja que cadascun d'ells té una tècnica diferent de les quals sempre pots aprendre coses noves.

Valore molt l'esforç de cadascun d'ells.

- Tria només un, el que t'haguera agradat pintar a tu, dels centenars de quadres que t'hauran d'agradar.

Hi ha moltes obres que em fascinen, però sens dubte "Els Liris" de Vicent van Gogh, oli sobre tela és una de les meues preferides. M'hauria encantat pintar una obra repleta de flors.

- Enquadrar-se en un estil, en un corrent és alguna cosa que potser no t'agrada massa, però fes un esforç i aproxima'ns una.

Bo no tinc un estil definit ja que he pintat molts tipus de pintura entre els quals es troben; surrealisme, contemporani, paisatge, realisme...

Aposte pel realisme i la bellesa dels objectes quotidians.

- Alguna de les teues filles ha heretat la teua habilitat amb els pinzells?

Jo crec que sí, ja que a les bessones els agrada molt pintar.

Quan eren més xicotetes elles sempre volien presentar-se al concurs de dibuix que fan al poble i van resultar guanyadores en diverses edicions.

Ara, als seus deu anys, sempre que poden agafen els seus llapis de colors, les seues pintures i retoladors i es posen a la feina.

- Què tens ara entre bastidors?

Perquè no tinc res en ment de moment, malgrat el que m'agradaria

pintar a les meues tres filles en un llenç gran amb aqueixa innocència que tenen i la llum que transmeten els seus ulls.

Però hauria de fer classes de nou per a això perquè no és una cosa fàcil d'aconseguir.

- Quan reprendràs els pinzells?

No sé, no tinc una data clara de moment, però el temps decidirà quan, com i on; perquè ganes no em falten.

M'apassiona veure exposicions, fins i tot per internet.

A pesar que no pinte seguisc en aqueix món de l'art i espere poder tornar a preparar els meus materials i situar-me davant d'un llenç en blanc per a deixar eixir tota la inspiració a través d'un pinzell.

Nutrició

Neus Bartoll Orenga. Dietista-nutricionista CV-00755 (RRSS: @nutriideas)

LA OPERACIÓN BIKINI

Había una vez una barriga. Se podía decir que era una barriga feliz. En su interior albergaba todo un vecindario de órganos. En el centro de la comunidad, vivía un estómago, un intestino y un colon. Un poco más a la derecha habitaba un páncreas y un hígado. Todos ellos se encargaban de digerir los alimentos, extraer sus nutrientes y dárselos a todos sus compis para que cumplieran su trabajo de forma correcta. Un poco más arriba vivían los pulmones, quienes renovaban el aire del vecindario. Junto a ellos estaba el corazón, quien bombeaba la sangre por todas las calles del vecindario para hacer llegar los nutrientes a todos y cada uno de los órganos. Un poco más abajo vivían los riñones, quienes limpiaban las calles de basura. Sin olvidarse de la grasa, quien acumulaba nutrientes por si algún día le faltaba energía a todos los vecinos. En general, todos los órganos del vecindario eran muy buenos amigos y se ayudaban para que todo del cuerpo funcionara correctamente.

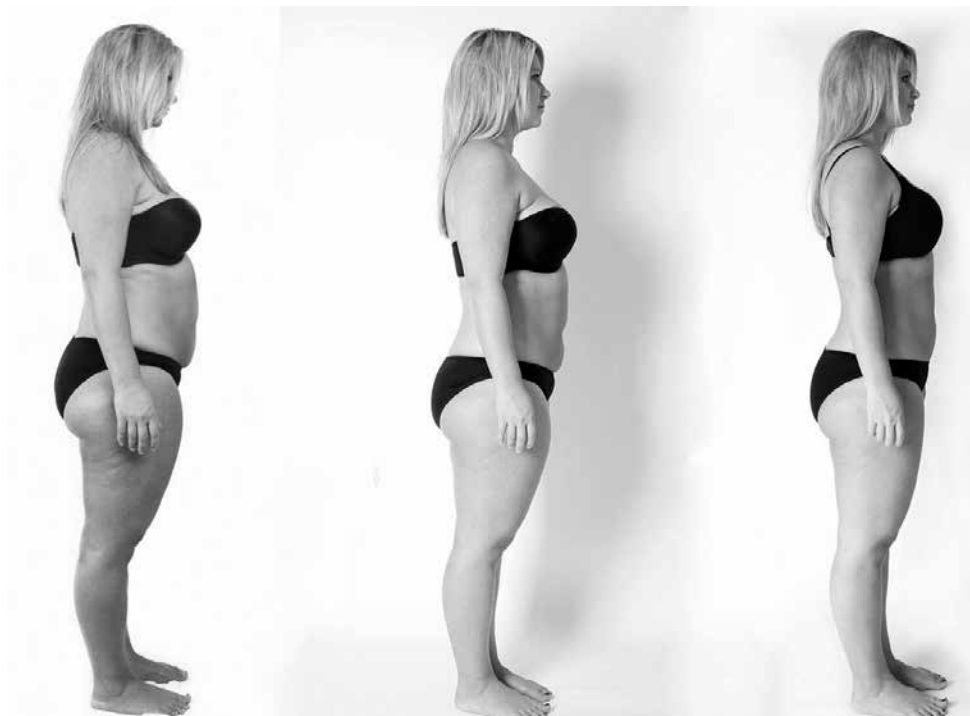
Cierto día de abril, unos ojos vieron una foto en una revista, y enviaron esa señal al cerebro para que la analizara. La foto era de una mujer en bikini. Estaba tumbada en la playa tomando el sol. Era una mujer muy guapa y esbelta. Estaba delgada, no tenía estrías, ni cartucheras, ni rastro de michelines. Lucía una piel brillante y morera, unos pechos bien puestos, y sus únicos pelos visibles eran los de su cabello rubio ondulándose por la brisa marina. Estaba tomando un helado y parecía muy feliz.

El cerebro, casi sin querer, comparó esa foto

con su cuerpo. Inmediatamente empezó a sentirse mal. Una enorme ola de tristeza le inundó. Seguida de otra ola de miedo y preocupación. Y de repente, un tsunami de pasamientos de odio y fracaso acabó por hundirle. "Yo no tengo ese cuerpo" "¿Que me va a decir la gente si me ve en bikini este verano?" "No puedo ir a la playa si no tengo ese cuerpo" "Mira cuantas estrías tienen mis piernas..." "¿y estos michelines?" "soy una mierda" "¿Y si le dejo de gustar a mi marido y se busca a otra?" "Vaya ejemplo les estoy dando a mis hijos" "Tengo que hacer algo" "Tengo que solucionar esto cuanto antes"

Al día siguiente las orejas escucharon en la tele que una tal famosa había hecho una dieta que le había ido genial. El cerebro, lo analizó. Puede que una dieta fuera la solución a todos sus problemas y preocupaciones. Inmediatamente, las manos cogieron el móvil, y entraron en Google "como perder peso de forma rápida". Instantes después, los ojos empezaron a recibir mensajes de "pierde 10 kg en unas 3 semanas" "los 10 consejos para conseguir el cuerpo de verano que siempre has soñado" "Plan detox para deshinchar la

barriga" "Reto fit: elimina los hidratos y siéntete feliz" "La dieta de la piña, la dieta definitiva" "Pierde peso sin sufrir con nuestros batidos saciantes". Junto a estos mensajes aparecían cuerpos parecidos al de la foto, así que el cerebro asimiló que si seguía estos consejos, lograría su objetivo y se sentiría mucho mejor. Sabía que sería duro, pero estaba convencido que merecería la pena. Durante los siguientes días, el cerebro obligó a la boca a tomar unos batidos adelgazantes muy raros. La pobre boca estaba esperando el sabor dulce de una fruta, la sensación crujiente de un trozo de pan o un trozo de carne jugosa... Pero lo único que le recibía era la horrible textura de un batido sabor vainilla. Al poco tiempo de seguir esa dieta el estómago se extrañó y le preguntó al cerebro: "Oye! ¿y la comida de verdad? ¿Ahora solo me alimentas con estas cosas? ¡Tengo hambre!" A lo que el cerebro le respondió: ¡Cállate hombre! Aquí si queremos adelgazar me tiene que hacer caso a mí, que soy el único órgano pensante del cuerpo". No es que al cerebro le gustara ver sufrir a la boca ni al estómago, pero si de esa forma conseguía el cuerpo que deseaba para el verano, estaría feliz.

Pasadas 2 semanas, el cerebro estaba muy contento. Sentía que ese cuerpo que habitaba estaba más delgado y parte de esa grasa abdominal había desaparecido. Con mucho valor, decidió subir a la báscula para ver cuántos kilos había perdido. Los ojos le

mandaron la señal de 65 kg. El cerebro lo analizó: "¿solo 5 kg menos?" "¿Qué estaré haciendo mal?" "En el anuncio decía que se pedía 10 kg en 3 semanas". La verdad es que estaba un poco decepcionada. Cuando veía su reflejo en el espejo y lo comparaba con el de la revista algo no le cuadraba. Puede que estuviera más delgada, pero seguía teniendo estrías y michelines. La operación bikini debía continuar.

Al poco tiempo la gente de su alrededor felicitaba sus logros "¿Cómo lo has hecho?" "¿Qué dieta has seguido?" "¡Qué guapa te ves así!" "Cuanta fuerza de voluntad tienes". El cerebro se alegró mucho. Sin embargo, los ojos veían continuamente cuerpos mejor que el de ella. Aún no tenía el cuerpo que quería. La operación bikini debía continuar. Pero llegó un día, que la operación bikini tuvo que cancelarse. Los órganos del cuerpo, cansados de tanta restricción alimentaria, se rebelaron contra el cerebro. Dejaron de funcionar bien y el cerebro empezó a encontrarse muy cansado. "Ehh! ¿Qué hacéis? ¡Tenéis que funcionar! Si vosotros no funcionáis bien nos vamos a morir..." Exigió el cerebro. "No! Estamos en huelga" "Mira al pobre estómago... ¿No ves que lo tienes abandonado?" "No le estás dando los nutrientes que toca" "No podemos funcionar así, no tenemos energía suficiente...!!" "Si no nos das lo que queremos, vamos a dejar de funcionar y pondremos la vida del cuerpo en peligro". El cerebro, ante este discurso se asustó mucho, y no pudo más que ceder ante la petición de los demás órganos. Se disculpó con el estómago y empezó a comer todo lo que no se había permitido en esas semanas. El estómago, por fin estaba feliz.

Lo que no sabía el cerebro, era el trato que habían hecho los otros órganos y con la grasa. Ahora, cualquier exceso de comida lo transformaría en grasa. De esta forma se aseguraban de poder funcionar correctamente

si otra vez el cerebro les hacía padecer tanta hambre. Y así fue, que ese cuerpo subió 12 kg en muy poco tiempo. Efecto rebote, lo llaman.

Cierto día de Julio, los ojos volvieron a ver esa foto de la revista. Pero esta vez, el cerebro lo tuvo claro. Su cuerpo era mucho más que unos números y una foto de una revista. Su cuerpo era mucho más que un cuerpo de playa al que todos debían admirar. Y en ese momento, lo entendió todo: puede que no tuviera un cuerpo perfecto, puede que tuviera estrías, y lorzás, y arrugas, y varices... Puedes que sus piernas no fueran tan perfectas como las de esa modelo, pero le servían para caminar por la playa. Puede que esa barriga tuviera mucha más grasa que la de la modelo, pero solo estaba allí para protegerla. Puede que esos brazos estuvieran más flácidos que los de la foto, pero le servían para abrazas a los suyos. Puede que esos pechos no estuvieran tan bien puestos como las de la foto, pero le sirvieron para alimentar a sus hijos. No, no tenía un cuerpo perfecto, pero tenía un cuerpo, y tenía un bikini, y tenía una familia que estaba desandando ir a la playa. Así que cogió la foto de la revista, la rompió y le dijo al cuerpo: "¡Que empiece la operación bikini!"

L'OPERACIÓ BIKINI

Hi havia una vegada una panxa. Es podia dir que era una panxa feliç. En el seu interior albergava tot un veïnat d'òrgans. En el centre de la comunitat, vivia un estómac, un intestí i un còlon. Una mica més a la dreta habitava un pàncrees i un fetge. Tots ells s'encarregaven de digerir els aliments, extraure els seus nutrients i donar-li'ls a tots els seus "compis" perquè compliren el seu treball de manera correcta. Una mica més amunt vivien els pulmons, els qui renovaven l'aire del veïnat. Al costat d'ells estava el cor, qui bombava la sang per tots els carrers del veïnat per a fer arribar els nutrients a tots i cadascun dels òrgans. Una mica més a baix vivien els renyons, els qui netejaven els carrers de fem. Sense oblidar-se del greix, qui

acumulava nutrients per si algun dia li faltava energia a tots els veïns. En general, tots els òrgans del veïnat eren molt bons amics i s'ajudaven perquè tot del cos funcionara correctament.

Un cert dia d'abril, uns ulls van veure una foto en una revista, i van enviar aqueix senyal al cervell perquè l'analitzara. La foto era d'una dona en bikini. Estava tombada a la platja prenent el sol. Era una dona molt bonica i esvelta. Estava prima, no tenia estries, ni cartutxeres, ni rastre de michelins. Lucia una pell brillant i morera, uns pits ben posats, i els seus únics pèls visibles eren els del seu cabell ros ondulant-se per la brisa marina. Estava prenent un gelat i semblava molt feliç.

El cervell, quasi sense voler, va comparar aqueixa foto amb el seu cos. Immediatament va començar a sentir-se malament. Una enorme ona de tristesa li va inundar. Seguida d'una altra ona de por i preocupació. I de sobte, un tsunami de pensaments d'odi i fracàs va acabar per afonar-li. "Jo no tinc aqueix cos" "Que em dirà la gent si em veu en bikini aquest estiu?" "No puc anar a la platja si no tinc aqueix cos" "Mira quantes estries tenen les meues cames..." "i aquests michelins?" "soc una merda" "I si li deixo d'agradar al meu marit i es busca a una altra?" "Quin exemple els estic donant als meus fills" "He de fer alguna cosa" "He de solucionar això com més prompte millor"

L'endemà les orelles van escoltar en la tele que una tal famosa havia fet una dieta que li havia anat genial. El cervell, el va analitzar. Pot ser que una dieta fora la solució a tots els seus problemes i preocupacions. Immediatament, les mans van agafar el mòbil, i

van entrar en Google "com perdre pes de manera ràpida". Instants després, els ulls van començar a rebre missatges de "perd 10 kg en unes 3 setmanes" "els 10 consells per aconseguir el cos d'estiu que sempre has somiat" "Pla detox per a desinflar la panxa" "Repte fit: elimina els hidrats i assega't feliç" "La dieta de la pinya, la dieta definitiva" "Perd pes sense patir amb el nostre batuts fartadors". Al costat d'aquests missatges apareixien cossos semblants al de la foto, així que el cervell va assimilar que si seguia aquests consells, aconseguiria el seu objectiu i se sentiria molt millor. Sabia que seria dur, però estava convençut que valdria la pena.

Durant els següents dies, el cervell va obligar la boca a prendre uns batuts aprimadors molt rars. La pobra boca estava esperant el sabor dolç d'una fruita, la sensació cruixent d'en tros de pa o un tros de carn sucosa... Però l'única cosa que re rebia era l'horrible textura d'un batut sabor vainilla. Al poc temps de seguir aqueixa dieta l'estómac es va estranyar i li va preguntar al cervell: "Sent! i el menjar de veritat? Ara només m'alimentes amb aquestes coses? Tinc faaaaaammmmm" Al que el cervell li va respondre: Calla't home! Ací si volem aprimar m'ha de fer cas a mi, que soc l'únic òrgan pensant del cos". No és que al cervell li agradara veure patir a la boca ni a l'estómac, però si d'aqueixa forma aconseguia el cos que desitjava per a l'estiu, estaria feliç.

Passades 2 setmanes, el cervell estava molt content. Sentia que aqueix cos que habitava estava més prim i part d'aqueix greix abdominal havia desaparegut. Amb molt de valor, va decidir pujar a la bàscula per a veure quants quilos havia perdut. Els ulls li van manar el senyal de 65 kg. El cervell el va analitzar: "només 5 kg menys?" "Què estaré fent malament?" "En l'anunci deia que es demanava 10 kg en 3 setmanes". La veritat és que estava una mica decebuda. Quan veia el seu reflex en l'espill i el comparava amb el de la revista una mica no li quadrava. Pot ser que estiguera més prima, però continuava tenint estries i michelins. L'operació bikini havia de continuar.

Al poc temps la gent del seu voltant felicitava els seus assoliments "Com ho has fet?" "Quina dieta has seguit?" "Que bonica et veus així!" "Quanta força de voluntat tens". El cervell es va alegrar molt. No obstant això, els ulls veien contínuament cossos millor

que el d'ella. Encara no tenia el cos que volia. L'operació bikini havia de continuar.

Però va arribar un dia, que l'operació bikini va haver de cancel·lar-se. Els òrgans del cos, cansats de tanta restricció alimentària, es van rebel·lar contra el cervell. Van deixar de funcionar bé i el cervell va començar a trobar-se molt cansat. "Ehh! Què feu? Heu de funcionar! Si vosaltres no funcioneu bé ens morirem..." Va exigir el cervell. "No! Estem en vaga" "Mira al pobre estómac... No veus que ho tens abandonat?" "No li estàs donant els nutrients que toca" "No podem funcionar així, no tenim energia suficient...!!" "Si no ens dones el que volem, deixarem de funcionar i posarem la vida del cos en perill". El cervell, davant aquest discurs es va espantar molt, i no va poder més que cedir davant la petició dels altres òrgans. Es va disculpar amb l'estómac i va començar a menjar tot el que no s'havia permès en aqueixes setmanes. L'estómac, per fi estava feliç.

El que no sabia el cervell, era el tracte que havien fet els altres òrgans i amb el greix. Ara, qualsevol excés de menjar el transformaria en greix. D'aquesta manera s'asseguraven de poder funcionar correctament si una altra vegada el cervell els feia patir tanta fam. I així va ser, que aqueix cos va pujar 12 kg en molt poc temps. Efecte rebot, ho criden.

Un cert dia de Juliol, els ulls van tornar a veure aqueixa foto de la revista. Però aquesta vegada, el cervell el va tindre clar. El seu cos era molt més que uns números i una foto d'una revista. El seu cos era molt més que un cos de platja al qual tots havien d'admirar. I en aqueix moment, ho va entendre tot: pot ser que no tinguera un cos perfecte, pot ser que tinguera estries, i arrugues, i varius... Pots que les seues cames no anaren tan perfectes com les d'aqueixa model, però li servien per a caminar per la platja. Pot ser que aqueixa panxa tinguera molta més grassa que la de la model, però només era allí per a protegir-la. Pot ser que aqueixos braços estiguessen més flaccids que els de la foto, però li servien per a abraçar als seus. Pot ser que aqueixos pits no estiguessen tan ben posats com les de la foto, però li van servir per a alimentar als seus fills. No, no tenia un cos perfecte, però tenia un cos, i tenia un bikini, i tenia una família que estava desfaig anar a la platja. Així que va agafar la foto de la revista, la va trencar i li va dir al cos: "Que comence l'operació bikini!".

Desde la Cooperativa

Eladi Roca - Miguel Ángel Moliner

LA GELADA DE MARÇ MINVA LA COLLITA D'AMETLES.

El passat 21 de març durant el típic esmorzar dominical o en la cua de comprar el pa o simplement en creuar-se dues persones pel carrer, tothom parlava de les ametles. Aquesta conversa no era casual, ja que aquesta nit els termometres van registrar temperatures fins a 2 graus sota zero, i s'emportava no sols molta part de la collita d'ametles, sinó moltes de les il·lusions i esperances de centenars d'agricultors i agricultores de la localitat.

Després d'un any difícil per les circumstàncies per tots conegudes, amb l'arribada del mes de febrer, reviven els nostres camps, amb els ametlers florits afegint una bellesa addicional al nostre territori. Tot i els problemes de defoliació prematura a causa

dels fongs que van afectar els cultius la primavera passada, així com les dificultats de pol·linització dels primers dies de març, tot apuntava a una collita decent per aquest any 2021. Però per Sant Josep, tot va canviar.

El propòsit d'aquest article no és fer un drama d'aquest esdeveniment, ja que els homes i dones del camp coneixen com se les gasta l'oratge en aquest terme municipal, si no el fer valdre la importància econòmica i dinamitzadora de l'activitat comercial que té aquest cultiu en el territori.

Tenint en compte les dades històriques dels últims cinc anys, l'import de les compres realitzades per la nostra Cooperativa als socis productors d'ametles se situa en 1.2 milions d'euros. Si a més d'aquesta quantitat afegint la producció que no es comercialitza mitjançant la Cooperativa, aquest valor augmenta.

Si analitzem la estructura agrària d'Atzeneta, trobem 26 explotacions que combinen l'agricultura amb la ramaderia y 249 dedicades en exclusiva a l'agricultura. Aquest segon tipus d'explotacions coincidiria amb els agricultors que tenen l'agricultura com a complement de la seua activitat professional.

Amb aquests ingressos engeguen l'activitat econòmica de la zona, en primera instància en la reinversió i manteniment de les explotacions (replantació de faltes, tractaments d'abonament, etc.), adquisició de nova maquinària (tractors, polvoritzadors, etc.) i inclús incentiva la compravenda de béns tant immobles urbans o rústics.

Però també incentiva les reformes en habitatges, magatzems, etc. (construcció, electricitat, fontaneria, etc.), sector automobilístic (Concessionaris, Tallers, etc.), sector turística (restaurant, vacances, viatges, etc.), sector bancari i d'assegurances.

Ara ens toca passar pàgina i esperar uns dies per a fer una valoració completa del que ha quedat d'aquesta collita. També tenim altres parts del terme municipal que no s'ha vist afectat per aquest episodi de gelades, així que una mica de collita i d'activitat hi haurà.

REUNIÓ AMB DIRECTORS GENERALS DE GENERALITAT VALENCIANA

Organitzada per Cooperatives Agroalimentàries de la Comunitat Valenciana, representants de la Cooperativa d'Atzeneta participà

el passat dia 26 de febrer en una jornada sobre el paper de les Cooperatives en les estratègies de dinamització rural front al despoblament.

A la reunió virtual participaren Jeanette Segarra, directora general de la Agència Valenciana Anti despoblament, Teresa García, directora general de Emprenedoria i Cooperativisme i el director de Desenvolupament Rural David Torres, màxims exponents de l'administració en la lluita contra el despoblament del medi rural.

Durant la jornada es va destacar l'important paper que tenen les cooperatives agroalimentàries, com a entitats assentades en el territori, prestadores polivalents de serveis, així com a elements de fixació de població en el medi rural.

A les intervencions finals de la jornada, van ser les pròpies cooperatives les que van reclamar a l'administració fets concrets i no únicament bones paraules i intencions, i un suport polític decidit per a les iniciatives que vinguen del món rural, siguen o no de món cooperatiu, així com una legislació pensant en clau rural. A vore si ens fan cas.

El temps i la meteo a Atzeneta

Melchor Rovira Monfort

2021, l'any de Filomena i dels contrastos

Així com el 2020 va estar marcat meteorològicament pel temporal de gener de pluja, vent i neu anomenat Glòria, el 2021 també ha començat amb un temporal de neu, Filomena, que aquesta vegada sí es va atrevir a vestir de blanc el poble. A més d'aquesta borrasca, els primers tres mesos de l'any han estat marcats per contrastos grans de temperatures: molt de fred per començar l'any, calor a finals de gener i febrer i un altra vegada fred al març. Però abans d'analitzar com està sent el present any, faré un breu resum meteorològic del 2020, ja marcat per a la història.

El poble vist des del Bovalar el matí del 9 de gener (foto de Vicent Escrig)

Recapitulant, l'any passat va ser molt càlid i extremadament humit. La temperatura mitjana anual va ser de 15,97 °C, vuit dècimes per damunt la temperatura mitjana des de 1944, i el sisè any més càlid dels darrers 76 anys. No vam tenir onades de calor ni de fred especialment rellevants, i sols cal destacar el febrer extraordinàriament càlid que vam tenir. La temperatura mínima de tot l'any van ser els -5,5 °C del 12 de gener, i la temperatura anual més elevada els 36 °C dels dies 30 i 31 de juliol. Ara bé, el 2020 va destacar encara més per les pluges perquè va ploure un 50 % més del normal, i és que els 944 litres recollits el converteixen en l'any més plujós des del 1989 i en el setè més humit des del 1948. Vam tenir temporals de llevant molt generosos al gener (Glòria), al març (tres temporals), a l'abril i al novembre (dos temporals), i entre mig una sequera extrema des de juny a novembre que va acabar matant arbres i arbustos en algunes parts del terme.

Pluja 2020 (litres)	ATZENETA	MAS LA VILA
Gener	<u>182</u>	<u>264,5</u>
febrer	<u>0</u>	<u>0</u>
Març	<u>271</u>	<u>163,5</u>
Abril	<u>124,5</u>	<u>185</u>
Maig	<u>31,5</u>	<u>61,5</u>
Juny	<u>52,5</u>	<u>46</u>
Juliol	<u>5</u>	<u>9</u>
Agost	<u>14,5</u>	<u>22</u>
Setembre	<u>53</u>	<u>14</u>
Octubre	<u>7</u>	<u>8</u>
Novembre	<u>195</u>	<u>162,5</u>
Desembre	<u>8</u>	<u>5,5</u>
TOTAL	944	941,5

Fet aquest resum, analitzaré com ha començat el 2021. En general el primer trimestre ha estat càlid, 0,7 °C per damunt la temperatura mitjana d'aquest període, i normal quant a pluges perquè hem recollit 132 litres, tan sols un poc per sobre dels 125 litres que tenim de mitjana climàtica. Però aquestes dades que a priori no criden l'atenció, amaguen forts daltabaixos de temperatures i un temporal de neu que feia mínim 25 anys que no teníem. Per mesos s'entendrà millor el perquè.

Gener va començar amb una onada de fred que ens va dur temperatures extraordinàriament baixes, però va acabar amb una calor quasi d'estiu, raó per la qual els 8,1 °C de temperatura mitjana mensual sols són tres dècimes superiors al valor normal; aquest terme, "normal", usat en climatologia no cal entendre'l com a habitual o l'estat natural del clima, sinó que es refereix al fet que la mitjana de temperatura del mes ha estat pròxima a determinades condicions de referència, que en aquest cas és la mitjana des del 1944 fins el 2020. És important fer aquesta precisió perquè el mes ha estat tèrmicament extraordinari, amb una gran diferència entre la primera i la segona meitat del mes. La primera quinzena del gener passat ha estat la més freda de la sèrie històrica, només per darrere del mateix període de gener de 1985; en canvi, la segona meitat del mes ha estat la segona quinzena de gener més càlida de la sèrie històrica que comença en 1944. Els primers quinze dies van ser molt freds, amb tres dies que la temperatura mínima va ser inferior als -6 °C, i sobretot amb moltes hores de fred rigorós (va haver nits d'estar 7 o 8 hores per baix de -5 °C) que van gelar llimeres i altres arbres i arbustos que feia molts anys que no es gelaven. També van ser molt baixes les temperatures màximes durant el temporal Filomena: el 9 de gener vam tenir una màxima de 2,5 °C, la màxima més baixa dels darrers 20 anys. Amb tot, no es va batre cap rècord de fred, però sí de calor durant la segona quinzena primaveral que vam tenir: el dia 28 es van assolir els 27,5 °C, rècord de temperatura màxima per a un mes de gener. Per altra banda, si analitzem les pluges, durant el gener van caure 71,5 litres, el doble del normal per a aquest mes, i quasi tots durant el temporal Filomena dels dies 7, 8 i 9 de gener. El més destacat d'aquest temporal va ser la neu, que després de 10 anys sense quallar al poble, va emblanquinar tot el terme i va acumular fins a 7,5 cm de gruix dins del poble el matí del 9 de gener, acumulat màxim dels darrers 30 anys com a mínim. Després analitzaré amb més detall com va ser l'episodi.

Febrer ha estat extraordinàriament càlid i molt sec. Els 11 °C de temperatura mitjana superen en 2,2 °C el valor normal per a aquest mes i converteixen el febrer del 2021 en el segon febrer més càlid dels darrers vint anys, sols superat pel febrer de l'any passat. Al mateix

Imatge feta des d'un avió on s'aprecia la nostra vall descoberta de neu envoltada de blanc, dos dies després del temporal (foto de Josep Monfort)

La boira costanera intentava superar el Bovalar el passat febrer (foto de Rafa Gil)

temps, no vam tenir cap episodi important de pluges i en total es van recollir 19 litres, la meitat del normal.

Març ha estat fresc i sec. Per segon any consecutiu, març ha estat més fred que febrer, ja que la temperatura mitjana ha sigut de 10,6 °C, mig grau més freda del normal per a aquest mes. Hem tingut algunes gelades febles, però cal destacar la gelada més rigorosa del dia 21, quan el termòmetre va baixar dels -2 °C al nucli urbà i segurament dels -3 °C a moltes zones del pla. Aquests valors tant baixos que es van mantenir durant 4 o 5 hores amb una humitat molt baixa (gelada negra) i que es van produir quan la majoria de les ametlles ja no estaven protegides per la flor, van provocar una gelada general de la collita d'ametlles d'aquest any a quasi tot el pla i fins i tot a zones més elevades del Cap del Terme. En aquest sentit, potser siga una de les gelades més nocives dels darrers 20 anys. I pel que fa a pluges, març no ens ha dut cap temporal ressenyable, com ens tenia acostumats els darrers anys, i

els fronts de ponent tan sols han deixat 41,5 litres, un 20 % menys de la mitjana. De moment, abril ha començat fresc i humit, però amb poca pluja, com sol ser habitual en aquest mes: molts dies de pluja però de poca quantitat. Vorem si s'anima la segona quinzena i les temperatures ens fan sentir que l'hivern ja ha passat...

Filomena: per fi la neu!!!

En els darrers 5 anys, les comarques de Castelló han viscut tres temporals de neu històrics (2017, 2020 i 2021) que han deixat gruixos acumulats de més de mig metre de neu a l'interior. Però sols el darrer ha fet quallar la neu fins les zones més baixes del nostre terme, nucli urbà inclòs.

Per entendre aquest darrer episodi cal tenir present que vam anar tenint successives entrades d'aire fred des de finals de l'any passat, les quals es van tornar més rigoreses els primers dies d'aquest 2021 i van fer que la massa freda estigués plenament establerta al nostre territori per al dia de Reis. En aquesta data tan assenyalada, la borrasca atlàntica anomenada per AEMET com Filomena va començar a entrar pel sud-oest de la península, portant una massa d'aire molt més càlida i humida. Al mateix temps, es va formar una baixa (depressió atmosfèrica) secundària al Mediterrani, a sotavent de l'Atles, que va ajudar a impulsar vent de llevant i gregal humit a la nostra façana mediterrània. Així, la nuvolositat va anar en augment el dimecres dia 6 de sud a nord, i ja durant el dijous, l'aire humit i relativament càlid es va anar lliscant sobre el fred que romania reposat a la superfície, amb la qual cosa es van generar nevades de "front càlid".

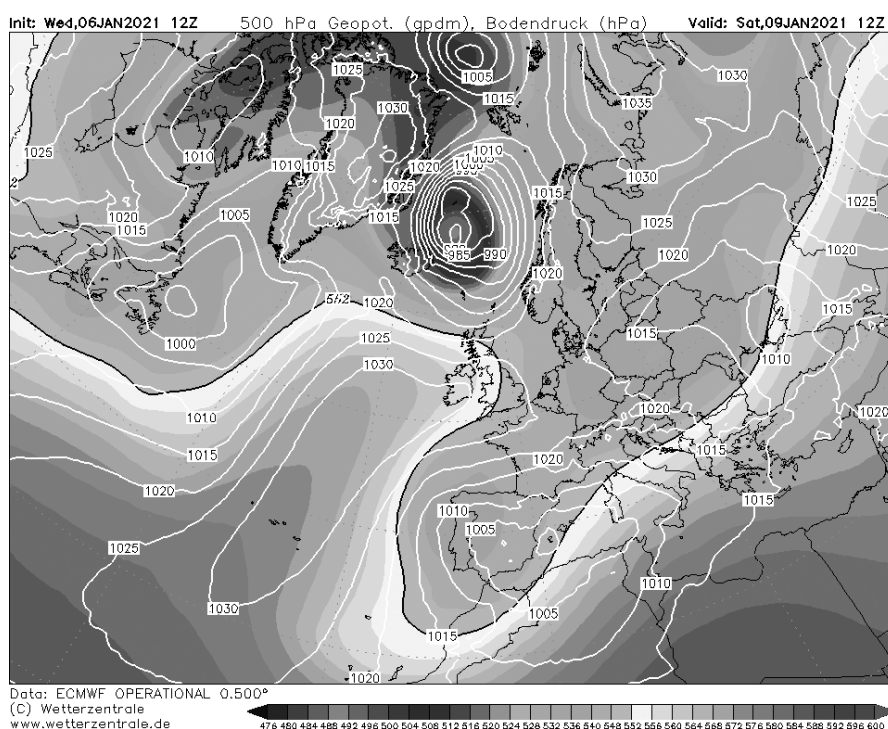

La neu resistia al final del dissabte 9 de gener després d'estar tot el dia plovent.

El matí del dijous va començar nevant de forma feble fins al poble, però de cara al migdia i la vesprada la temperatura va pujar lleugerament i la cota es va enfilar al voltant dels 450 m, de manera que al poble va caure aigüaneu feble quasi tot el dia però, això sí, tots els voltants van quedar enfarinats.

Al dia següent, el divendres ens vam despertar amb una situació semblant: precipitava molt feble amb una cota que va anar pujant fins als 700 m a primeres hores de la vesprada, quan la borrasca mediterrània, al apropar-se més, ens va fer incidir amb més força el vent de gregal, més humit i fred, i aleshores va augmentar la intensitat de la precipitació i va baixar la cota de neu. Aquest descens de la cota va ser molt brusc, a les 18h estava sobre els 750 m, a les 19h sobre els 500 m i a les 20.00 h ja nevava al poble (400 m). A eixa hora, mentre al

poble començava a nevar de manera entre feble i moderada, als voltants del poble la neu va quallar ràpidament i a les 20.30 h ja hi havia dos centímetres al Castell. Al poble la nevada va mantenir, més o menys, un ritme constant, i a partir de les 22.00 h ja quallava damunt la majoria de superfícies, fins i tot als carrers de ciment i carreteres d'asfalt, fet molt inusual. Durant tota la nit va anar nevant, a vegades més feble i altres amb més intensitat, i a l'hora de despertar-nos al matí del dissabte 9 teníem tot el poble i voltants coberts amb una capa de neu que feia molts anys que no es recordava. A les nou del matí vaig mesurar 7,5 cm de neu a sobre de la garita meteorològica, al Porrejat, xifra que supera els 6 cm de grossor de l'anterior nevada més important que tinc anotada del gener de 2007. Aquest gruix de neu fa que aquesta siga la nevada més important com a mínim des de 1997, perquè anteriorment les anotacions termopluiomètriques les feia el meu avi Joaquim i ell no anotava el gruix de neu, sinó la quantitat d'aigua precipitada en les nevades, així que no podem saber exactament quant fa que no nevava tant al poble.

Mapa del dissabte 9 de gener. S'aprecia la baixa enfront la costa que ens impulsa vent de gregal fred i humit.

Durant el matí de dissabte va continuar nevant, però la borrasca es va desplaçar cap al Mediterrani, de manera que ens enviava certament aire més humit, però també més càlid, per la qual cosa la cota de neu va pujar cap al migdia fins als 700 m, alhora que se van intensificar les precipitacions. Durant aquest dia es van recollir al poble 46 litres en forma de pluja, i això va provocar que la majoria de la neu caiguda per baix dels 500 m es fonera; en canvi, per damunt dels 700-800 m la nevada va superar els 30 cm de neu, fins i tot el mig metre a les zones més elevades de la serra de la Nevera. La majoria de pobles elevats dels voltants (Xodos, Vistabella, Culla, Vilafranca...) van acumular gruixos de neu d'entre 50 i 60 cm, objectivament molt destacables, però inferiors als del gener de l'any passat i quasi la meitat dels acumulats el 2017, any en què va tindre lloc la nevada més important de les nostres contrades des de feia molts anys. En tot cas, i per posar-ho en relleu, l'únic lloc on la nevada d'aquest any va ser la més important de les darreres dècades va ser la zona de la Serra d'En Galceran, molt afavorida pel vent de gregal, on es van superar els 80 cm a les zones més elevades.

Nevava intensament a primeres hores del dissabte 9 de gener. (foto de Vicent Escrig)

Mesura dels històrics 7,5cm de gruix de neu a sobre la garita meteorològica del Porrejat

El campanar destaca enmig d'un paisatge nevat (foto de Rafa Gil)

La carretera de Castelló estava intransitable a primeres hores del dissabte 9 de gener

RACÓ FOTOGRÀFIC

